

VALGA VALLA ÜLDPLANEERING

Lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise
hindamise väljatöötamise kavatsus

Versiooni kuupäev 21.03.2019

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. PLANEERINGUALA ASUKOHT, ASEND JA PÕHISTUKTUUR	5
2. ÜLDPLANEERINGU LÄHTESEISUKOHAD	6
2.1. Üldplaneeringu koostamise vajadus	6
2.2. Koostatava üldplaneeringu eesmärk.....	6
2.3. Üldplaneeringu ülesanded	7
Asustuse suunamine	7
Ehitamise ja maakasutuse kavandamine	10
Avaliku ruumi kavandamine	12
Sotsiaalse taristu kavandamine.....	13
Tehnilise taristu kavandamine	13
Rohevõrgustiku kavandamine.....	14
Looduskaitsega arvestamine	15
Miljööväärtuslike alade kavandamine	15
Kultuuripärandiga arvestamine.....	16
Väärtuslike põllumaadega arvestamine.....	16
Riigikaitselike ehitistega arvestamine	16
Kliimamuutustega arvestamine	17
Täiendavad ülesanded, mis vajavad esiletõstmist ja lahendamist üldplaneeringuga	17
3. ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUS...	18
3.1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk ja ulatus	18
3.2. Mõjutatav keskkond.....	19
Sotsiaalmajanduslik keskkond.....	19
Kultuuriline keskkond.....	19
Looduskeskkond.....	20
3.3. Üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju	26
3.4. Keskkonnamõju strateegilise hindamise meetoodika	28
4. ÜLDPLANEERINGU JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE MENETLUSE PROTSESS.....	29
4.1. Üldplaneeringu koostamise korraldaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja	29
4.2. Eeldatav ajakava.....	30
4.3. Koostöö ja kaasamine	31
4.4. Seosed asjakohaste dokumentidega.....	33
4.5. Ülevaade üldplaneeringu koostamiseks vajalikest uuringutest.....	34

4.6 Ametkondade ja kaasatute esialgsed seisukohad ja ettepanekud üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamiseks.....	35
Lisa 1. Ametkondade ja teiste kaasatute ettepanekud Valga valla üldplaneeringu koostamiseks (koondtabel).....	37
Lisa 2. Ametkondade seisukohad Valga linna üldplaneeringu koostamiseks	38

Sissejuhatus

Üks peamisi elu- ja majanduskeskkonna loomise ja püsimise eeldusi kohalikus omavalitsuses on kvaliteetse üldplaneeringu olemasolu. Üldplaneering peab olema reaalsete eesmärkidega, mis on ökonoomsete ressurssidega elluviidavad. Üldplaneeringuga kavandatu elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks on vajalik mitmekülgne ja kõiki valdkondi hõlmav koostöö. Muuhulgas eeldab see tõhusat koostööd kohaliku omavalitsuse, kohalike elanike ja ettevõtjate vahel. Üldplaneeringu eesmärk on kogu valla ja vallasisese linna territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. Üldplaneering on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja detailplaneeringu koostamise ja detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel projekteerimistingimuste andmise alus (planeerimisseadus § 74 lõige 1 ja 5). Üldplaneering koostatakse tuginedes asjakohastele õigusaktidele, planeeringutele, arengukavadele jms dokumentidele. Üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel võetakse arvesse head planeerimistava, planeeringu koostamiseks moodustatud töögrupi kaalutusotsused, valitsusasutuste ja kaasatud isikute põhjendatud seisukohad.

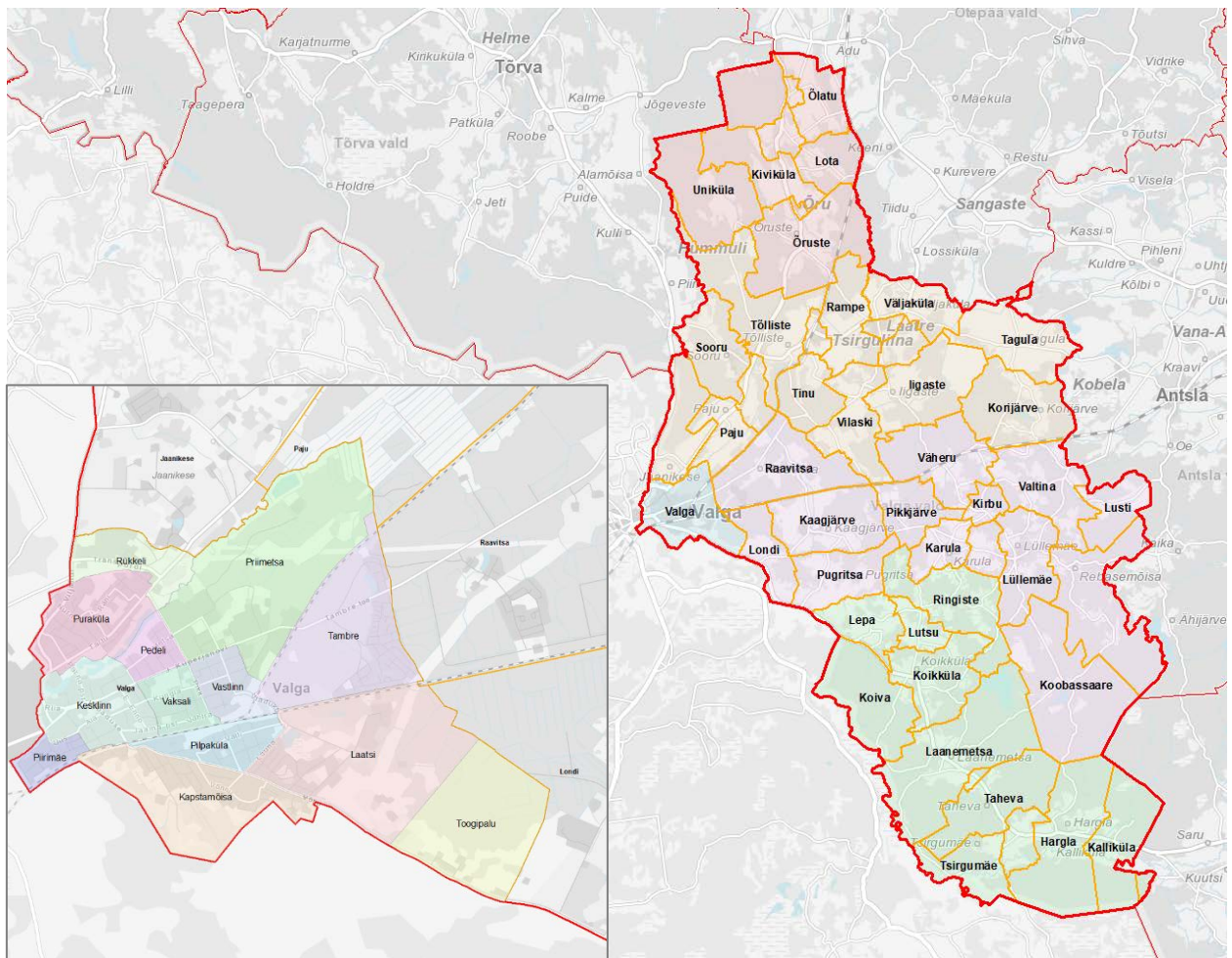
Valga Vallavalitsus on Valga Vallavolikogu volituse alusel koostanud Valga valla üldplaneeringu koostamiseks lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse. Üldplaneeringu lähteseisukohad on planeeringu koostamise alusetapis koostatav dokument, milles kirjeldatakse planeeringu koostamise vajadust, eesmärki ja ülesandeid, mida planeeringuga kavandatakse lahendada. Samas esitatakse ka planeeringu koostamise eeldatav ajakava ning loend planeeringu koostamiseks vajalikest uuringutest ning planeeringu koostamisse kaasatavatest isikutest. (planeerimisseadus § 6 punkt 11) Keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus on aluseks keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisele. Keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses märgitakse keskkonnamõju hindamise ulatus ja eeldatav ajakava ning üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus, võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja muu planeeringu koostamise korraldajale teadaolev asjasse puutuv teave. (planeerimisseadus § 80 lõige 2 ja 3)

Valga valla üldplaneeringu koostamiseks on üldplaneeringu lähteseisukohad (peatükk 2), keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus (peatükk 3) ja paralleelselt toimuv üldplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluse ülevaade (peatükk 4) ühendatud üheks dokumendiks, kuna mõlemas menetluses on ühiseid teemasid ning dokumendid on üksteisega tihedalt seotud.

Lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse etapis sõnastatud eesmärgid ja lahendamist vajavad ülesanded võivad planeerimise käigus täpsustuda või muutuda, sest planeeringu koostamise käigus täienevad osaliste teadmised ja arusaamad. Samuti on põhjendatud juhtudel lubatud lahenduse erinevamine lähteseisukohtadega seatud põhieesmärgist.

1. PLANEERINGUALA ASUKOHT, ASEND JA PÕHISTUKTUUR

Üldplaneeringuga hõlmata vald on Valga valla territoorium. Valga vald paikneb Lõuna-Eestis, Valga maakonna lõunaosas Eesti Vabariigi riigipiiri ääres. Valga vald piirneb Tõrva, Otepää, Antsla ja Rõuge vallaga ning Läti Vabariigist Valka kihelkonnaga. Valga valla pindala on 750 km². Valga valla keskuseks on vallasisene Valga linn. Valga linn koos naaberlinna Valkaga moodustab piiriülese kaksiklinna. Valga vallas on kolm suuremat alevikku (Laatre, Tsirguliina ja Öru) ja 48 küla. Valga vald jaguneb piirkondadeks ja vallasisene linn asumiteks¹. Valga valla piirkonnad on moodustatud endiste valdade piirides ja põhinevad sotsiaalsel ning kultuurilisel tunnetusel. Valga linna asumid on eelkõige piirkonnad, mis on eristatavad funktsionaalsest ja linnaeetuslikest eripärast. Piirkondade ja asumite paiknemist iseloomustab joonis 1.

Joonis 1. Valga valla üldplaneeringu planeeringuala (Aluskaart: Haltoonide kaart, Maa-amet, 2018)

1.10.2018. a seisuga elab rahvastikuregistri andmetel Valga vallas 16 530 inimest (17.01.2019. a seisuga 15 653)². Valga valla rahvastiku ja rahvastiku paiknemisest, samuti sotsiaalsest taristust, ettevõtluskeskkonnast, tehnilise taristust ning teede olukorrast annab põhjaliku ülevaate Valga valla arengukava koostamise protsessis koostatud Valga valla profiil (2018). Valga valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) koostamisel kasutatakse ja viidatakse olemasoleva olukorra kirjeldamiseks Valga profiilile. Vajadusel andmeid täiendatakse või kaasajastatakse.

¹ Piirkondade ja asumite piirid ja nimed täpsustatakse üldplaneeringu koostamise käigus (vt peatükk 2.3 Asustuse suunamine).

² 02.01.2019. a täpsustati rahvastikuregistri andmestikku.

Valga valla arengukavas on sõnastatud visioon aastateks 2030+, mille saavutamist peab toetama koostatav Valga valla üldplaneering.

Valga vald on Lõuna-Eesti turismivärv, põiming atraktiivsest elukeskkonnast ja looduslähedasest eluviisist, nutikas Eesti-Läti piiriala koostööst, ettevõtlikkusest hoolivusest ja eripalgeliste kultuuride sidususest – paik positiivseks eneseteostuseks elukaare igas punktis.

---

2. ÜLDPLANEERINGU LÄHTESEISUKOHAD

2.1. Üldplaneeringu koostamise vajadus

Kohaliku omavalitsuse haldusreformi käigus moodustati 22.10.2017. a Valga linna, Öru valla, Tõlliste valla, Karula valla ja Taheva valla ühinemise teel uus kohalik omavalitsus – Valga vald. Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 14¹ lõige 11 järgi tuleb moodustunud kohalikul omavalitsusel algatada uue üldplaneeringu koostamine. Valga Vallavolikogu 28.09.2018. a otsusega nr 74 algatati Valga valla üldplaneeringu koostamine, mis tuleb lõpule viia kolme aasta jooksul selle algamisest arvates.

Valga valla üldplaneeringu koostamise vajadus tuleneb uue omavalitsuse moodustamisest ja selle ruumiliste arengueesmärkide püstitamise vajadusest. Endiste omavalitsuste üldplaneeringutega planeeritud keskkond tuleb siduda ühtseks tervikuks, mis tagab eluvõimalikkuse ja looduskeskkonna tasakaalustatud püsimise kõigis valla osades, sh vallasiseses linnas ning moodustaks toimiva elu-, majandus-, loodus- ja kultuurilise keskkonna. Valga valla üldplaneeringuga on vaja siduda kahaneva elanikkonnaga linnaline ja maalised piirkonnad, mille juures arvestatakse piirkondade omapära, traditsioone ja elanike vajadusi. Valga valla üldplaneering peab tagama kvaliteetse elu võimalikkuse ükskõik millises valla osas.

Valga valla territooriumil kehtivad üldplaneeringud ja üldplaneeringute ülevaatamise (2010, 2014, 2018. aasta) tulemused on lähteandmeteks, mis annavad ülevaate olemasolevast keskkonnast ja seni kehtivate üldplaneeringutega kavandatud keskkonna olemusest, vajadustest, kitsaskohtadest ja muutmise ulatusest.

2.2. Koostatava üldplaneeringu eesmärk

Valga valla üldplaneeringu koostamiseks seatakse järgmised põhieesmärgid:

- Valga linnaruumi suurus ja kvaliteet vastab elanike vajadustele ning toimib tõmbekeskusena Valga valla elanikele.
- Valga valla alevikud ja suuremad külakeskused on elanikele õdusad elupaigad koos esmatähtsate teenustega.
- Valga valla ükskõik millises hajaasustusega piirkonnas on võimalik maalähedane eluviis.
- Valga valla linnalises ja maalistes piirkondades soodustatakse ettevõtluse arengut.
- Valga vallas väärtustatakse kultuuripärandi püsimist ja looduskeskkonna säilitamist.

Eelnevalt loetletud eesmärkide saavutamiseks tuleb kogu üldplaneeringu teemade lahendamisel kinni pidada järgmistest põhimõtetest:

- Asustuse suunamisel lähtutakse eelkõige olemasoleva ehitatud keskkonna ökonoomsest kasutamisest, kas läbi asustuse tihendamise või hajutamise juba asustatud alal (soodustada alakasutatud maa-alade, hoonete ja olemasoleva taristu kasutuselevõtmist).
- Kasutusest väljalangenud maa-aladele leitakse uus kasutusviis, sh on võimalik ehitatud keskkonna loodusele „tagastamine“.
- Piirkondade identiteedi tugevdamiseks väärtustatakse piirkondlikku omapära ja ruumi seni kasutamata võimalusi – esmaarendus suunatakse Valga kesklinna ja alevike ning külade keskustesse.
- Soodustatakse ressursse (sh aega, raha ja energiat) säästvaid lahendusi.
- Avalikult kasutatava ruumi arendamisel peetakse kinni universaalsidaini (kaasava disaini) põhimõtetest.
- Elanike liikuvuse planeerimisel soodustatakse üha enam tervislike liikumisviiside kasutamist – mitmekesised ja mugavad tingimused jalgsi- ja jalgrattaga liikumiseks.

2.3. Üldplaneeringu ülesanded

Valga valla üldplaneeringuga tuleb lahendada planeerimisseaduse § 75 määratud ülesanded, mis on Valga valla ruumilise arengus asjakohased ning baseeruvad Valga linna, kui ka kogu valla ruumilistele vajadustele. Valga linna ruumilise arengu suunamisel valla üldplaneeringus tuginetakse Valga linna üldplaneeringu koostamiseks välja valitud stsenaariumile ja juba koostatud planeerimismaterjalidele (lähteseisukohad, keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus, keskkonnamõju strateegiline hindamine ja väljatöötatud Valga linna üldplaneeringu lahendus).

Valga valla üldplaneeringu ülesanded lahendatakse teemade kaupa. Järgnevalt antakse teemade lõikes suuniseid üldplaneeringu eesmärgipüstituse täitmiseks. Samas antakse ka selgitusi, miks on vajalik teema lahendamine üldplaneeringu koostamise käigus või kuidas teema mõjutab Valga valla terviklikku arengut.

Asustuse suunamine

Läbimõeldud asustumustri planeerimine mõjutab elukeskkonna kvaliteeti ja selle kaudu kohaliku elaniku heaolu. Asustumustrist sõltub inimeste igapäevasele liikumisele kuluv aeg ja energia, mis on seotud nende vajaduste rahuldamisega ja üldise heaolu tagamisega.

Valga valla asustuse suunamisel soodustatakse olemasoleva elanikkonna püsimist piirkonnas läbi piirkondlike ruumiliste väärtuste esile tõstmise

---

Asustuse suunamisel keskendutakse Valga vallasisese linna ja valla piirkondade³ põhisele planeerimisele, mille juures arvestatakse linna ja piirkondade väärtusi, vajadusi ning võimalusi. Planeerimisel tuleb

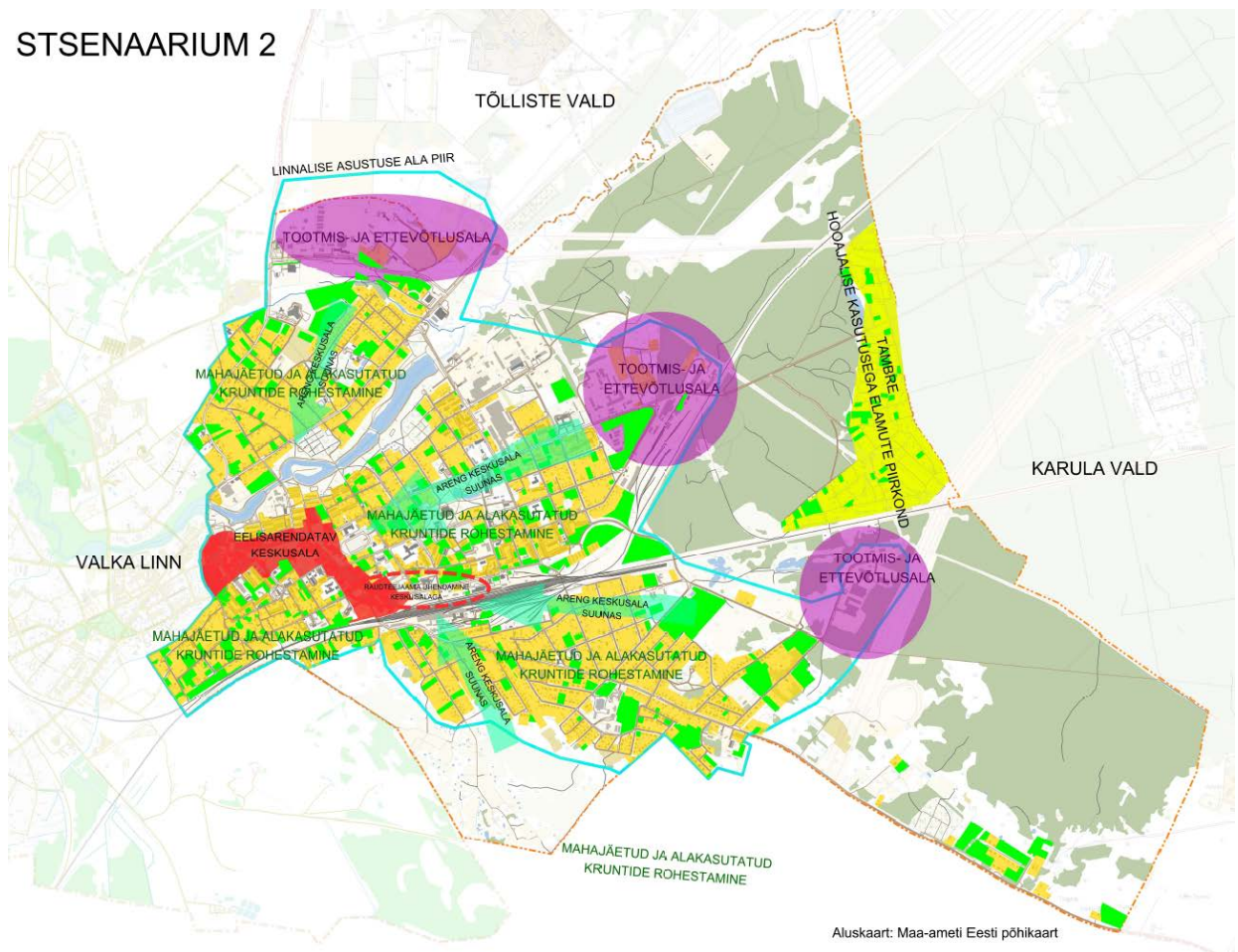
---

³ Piirkond on elanike ühtsustundel ja samastumisel põhinev väiksem asustusala, mille elanikud kasutavad teenuste kättesaamiseks enam-vähem samu keskusi. Piirkonna sees võivad asuda paikkonnad, mis väärivad planeeringus samuti eraldi märkimist.

maksimaalselt ära kasutada linna ja piirkondade arengupotentsiaal. Valga valla üheks olulisemaks väärtuseks on tema elanikud. Läbi üldplaneeringu tuleb asustuse suunamisel soodustada olemasoleva rahvaarvu püsima jäämist. Üldplaneeringuga tuleb luua tingimused kaasaegse elukeskkonna arendamiseks või ehitamiseks nii linnas kui ka maal. Eelistada tuleb olemasolevates piirides asustusalasid, mis on juba varasemalt kasutusele võetud. Aktiviseerima peab olemasoleva ehitatud keskkonna kasutamist. Maha jäetud või alakasutatud piirkondadele tuleb leida uus kasutusviis või kaaluda maa-alade loodusele tagastamist. Linnas eelistada olemasoleva asustusega ala kasutamist, maapiirkonnas vanade talukohtade ja hoonete komplekside kasutamist. Valga linna asustuse suunamisel võetakse aluseks Valga linna üldplaneeringu koostamiseks välja valitud arengustsenaarium – stsenaarium 2 (Linna ruumiline keskkond kohandatakse praegusele rahvaarvule (ligikaudu 12 500) vastavaks. Sooviga pidurdada rahvaarvu vähenemist).

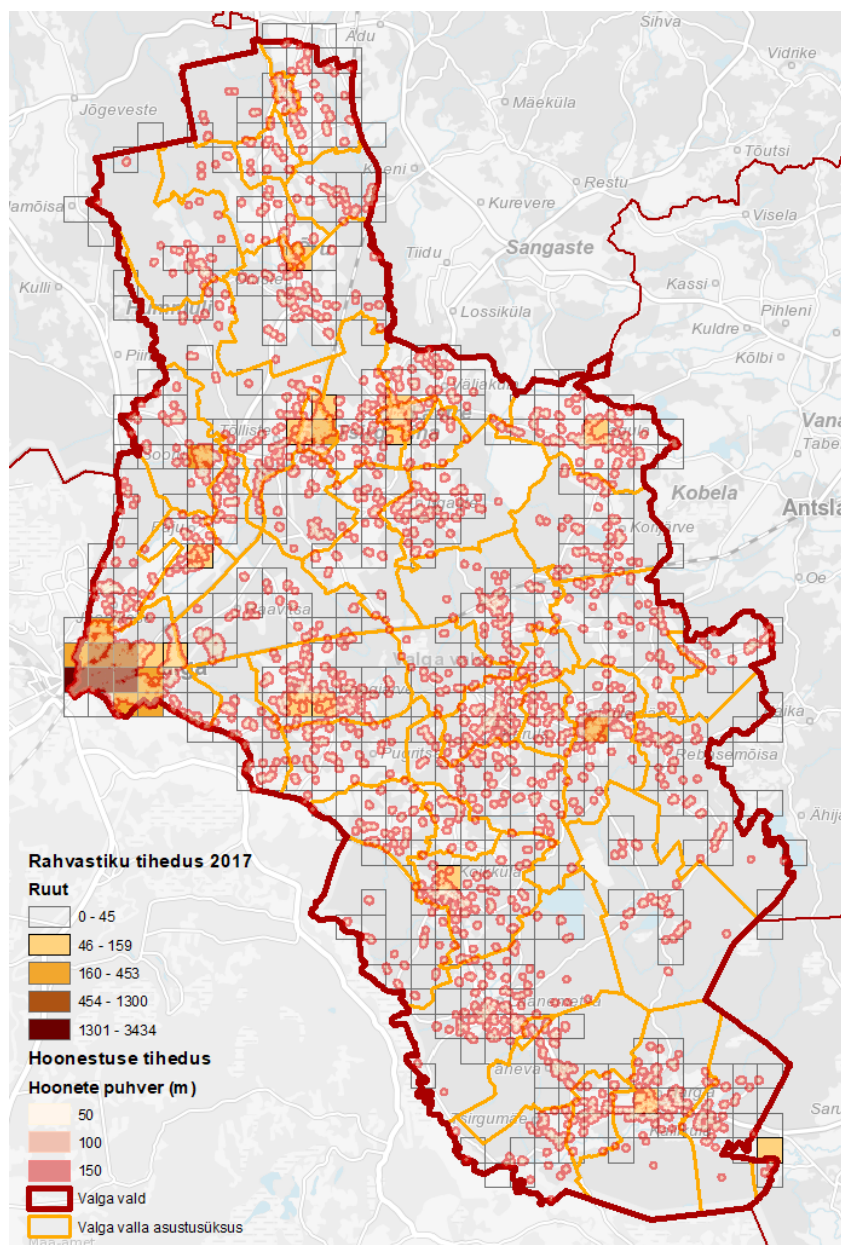
STSENAARIUM 2

Joonis 2. Arengustsenaarium Valga linna üldplaneeringu koostamiseks (Aluskaart: Maa-ameti Eesti põhikaart)

Valga valla asustatud aladel peab leiduma ka võimalusi uute elanike piirkonda kolimiseks. Eesmärk on tagada valla olemasolevatele ja uutele elanikele kaasaegne ja mitmekesiste valikuvõimalustega elukeskkond, kuhu saab rajada oma kodu. Uute maa-alade hõivamine on lubatud üksnes põhjendatud juhtudel.

Joonis 3. Valga valla asustuse ja hoonestuse tihedus (Allikas Statistikaamet, 2018 ja Maa-amet, 2018; aluskaart: Halltoonide kaart, Maa-amet, 2018)

Valga valla üldplaneeringu koostamisel võetakse arvesse linnalise ja maalise asustuse erisusi ning nende kavandamise põhimõtteid. Näiteks tihedalt asustatud aladel soositakse kompaktsuse tõstmist ja hajaasustuses hoitakse olemasolevat hajaasustuse struktuuri. Valga valla üldplaneeringus täpsustatakse Valga vallasisese linna linnalise asustusega ala piir⁴ ja määratakse vallas kompaktse asustusega alad.

Valga vallas on kvaliteetne ja mitmekesine elukeskkond

⁴ Valga maavanema 15.12.2017. a korraldusega nr 1-1/17-417 kehtestatud Valga maakonnaplaneering 2030+

Valga vallas on märkimisväärse arengusurve alla sattunud suvilate piirkonnad – Valga linna Tambre asum, Jaanikese küla, Raavitsa küla ja Tõlliste küla. Olemasolevad suvilad ehitatakse ümber või püstitatakse suvilakrundile aastaringseks elamiseks mõeldud hooned. Piirkonna taristu ei vasta tingimustele, mis võimaldaksid probleemideta väikeelamute piirkonna arendamist. Sellest lähtuvalt tuleb üldplaneeringuga lahendada tekkinud probleemistik ja seada piirkonda tingimused kvaliteetse elukeskkonna tekkeks, sh lahendatakse inimeste liikumisega ja tehnilise taristuga seotud probleemid. Üldplaneeringu koostamise käigus tuleb hinnata ka inimeste ümberasumisega kaasnevaid teisi probleeme ja mõjusid teistele piirkonna asustatud aladele. Üldplaneeringu koostamisel kaalutakse suvilate piirkonnale ruumimudeli koostamist, mis kavandaks piirkonnale terviklahenduse. Ruumimudeliga töötatakse välja piirkonna ruumiline struktuur, et parandada elamispindade ja taristute koostoimimist. Ruumimudel lihtsustab edaspidist planeerimise ja projekteerimise läbiviimist, määrates tingimused ja võimalused ning andes aluse kaaluda kohalikul omavalitsusel ehitamise lubamist ilma detailplaneeringut koostamata.

Valga valla üldplaneeringuga määratakse tiheasustusega alad seni kehtivate üldplaneeringute järgi, et tagada järjepidevus maareformiseaduse, looduskaitseaduse jt seaduste rakendamisel.

Ehitamise ja maakasutuse kavandamine

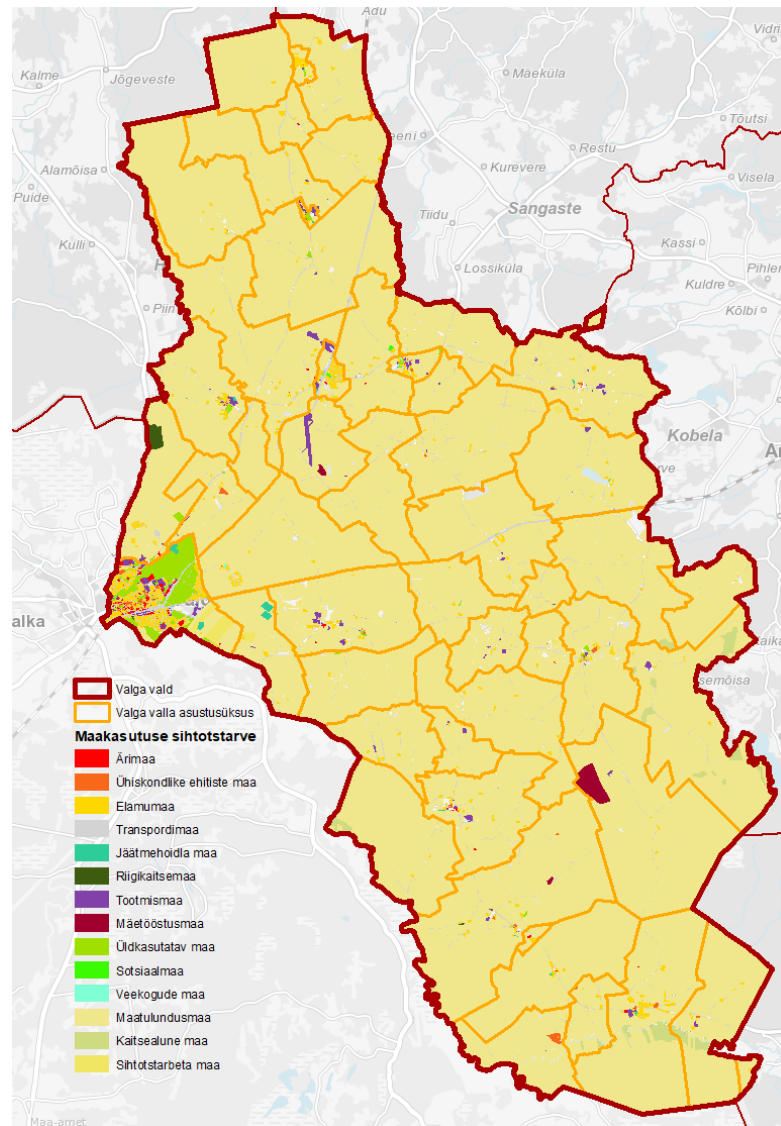
Valga valla üldplaneeringuga tuleb läbi ehitamise ja maakasutuse soodustada Valga linna ja maapiirkondade, kui ka kogu valla terviklikku arengut. Ehitamise ja maakasutustingimuste kaudu mõjutatakse elamuüksuste arvu planeerimist, teenuskeskuste asukohta ja suurust ning tootmis- ja ettevõtlusalade arengupotentsiaali. Samas annab ehitamise ja maakasutuse planeerimine eeldused inimeste liikuvuseks ja vaba aja veetmiseks.

Läbi paindlike ehitus- ja maakasutustingimuste suunatakse teadlikult valla elukeskkonna arengut uuele tasemele

---

Ehitus- ja maakasutustingimused määratakse põhjendatult aladele, kus need on tingimata vajalikud. Muijal tuleb kirjeldada ehitamise ja maakasutuse erinevaid võimalusi. Üksikute elamute ehitamisel hajaasustuses on otstarbekas rakendada võimalikult suurt vabadust, kui kavandatav tegevus funktsioneerib üheskoos põllu- ja metsaaladega. Mitteelukondlike hoonete kavandamiseks seatakse tingimused, mis arvestavad asustusele või looduskeskkonnale kaasneda võivate mõjudega.

Joonis 4. Valga vallapraegune maakasutus (Aluskaart: Halltoonide kaart, Maa-amet, 2018).

Valga valla üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel tuleb hoiduda liigsete piirangute seadmisest seal, kus puudub ülemäärane avalik huvi. Suurem avalik huvi ja maakasutuse otstarvete määramine on põhjendatud tihedamalt asustatud aladel. Sellest tulenevalt kaalutakse funktsionaalset tsoneerimist maa-ala juhtotstarvete määramisega Valga valla suuremates keskustes.

- Valga linn
- Tsirguliina alevik
- Laatre alevik
- Õru alevik
- Hargla keskus
- Kaagjärve keskus
- Koikküla keskus
- Lüllemäe keskus
- Sooru keskus
- Tagula keskus

Maakasutuse otstarvete määramisel lähtutakse põhimõttest – valdav maakasutuse juhtotstarve ja kaasotstarve. Kaasotstarvete määramine muudab üldplaneeringu lahenduse paindlikumaks. Üldplaneeringus tuleb selgitada kaasotstarvete määramise põhimõtteid ja ulatust ning võimalike kaasnevate mõjude leevendamise meetmeid. Vajadusel võib kaaluda ka mitut kasutusotstarvet koondava

arenguala või keskuse maa-ala määramist ning sealsete tingimuste seadmist (nt tootmis- ja ettevõtlusalad, külakeskused jms).

Hajaasustuses rakendatakse suuremat vabadust üksikute elamute ehitamisel

---

Valga valla üldplaneeringuga määratavad ehitustingimused peavad sisaldama ehitise püstitamiseks või laiendamiseks vajalike projekteerimistingimuste koostamise aluseid.

Kasutuse ja ehitustingimuste määramisel linnalises ja maalises piirkonnas tuleb arvestada, et on tagatud piirkondade jätkusuutlikus ja väärtustamine järgmistes teemades:

- Elamualad,
- Kaubandus- ja teenindusalad,
- Tööstus- ja ettevõtlusalad, sh põllumajandusliku tootmisega seotud alad,
- Muinsuskaitseala ja miljööväärtuslikud alad,
- Väärtuslikud põllumajandusmaad.

Kasutus- ja ehitustingimuste, kui ka kaitsetingimuste määramisel järgitakse põhimõtet, et reguleeritakse valdkondi ja juhtumeid, mis on vajalikud ja põhjendatud. Vältida tuleb ülereguleerimist.

Kaaluda linnalises ja maalise asustusega piirkondades maakasutuse suunamiseks kruntide minimaalsuuruse määramist, mis on vajalik asustuse suunamisega seatud ülesannete täitmiseks.

Avaliku ruumi kavandamine

Valga valla üldplaneeringuga pannakse alus Valga linna avaliku ruumi kvaliteedi tõstmisele. Üldplaneeringuga piiritletakse või seletuskirjas täpsustatakse avaliku ruumi ulatus. Läbi avaliku ruumi planeerimise tuleb tõsta elukeskkonna kvaliteeti. Kaaluda tingimuste või soovitude seadmist tegevuste ja ehituse kavandamiseks (ehitusviisi, haljastuse, piirete jms põhimõtted) ja pakkuda võimalikke lahendusi. Vajadusel tehakse ettepanekuid maa-alade avalikku kasutusse määramiseks.

Valga linna avalik ruum on mugav elanikule ja külalisele

Üldplaneeringuga määratakse alad ja juhud, kus tuleb detailplaneeringu koostamisel kaaluda arhitektuurivõistluse korraldamist. Samuti asjakohastel juhtudel seada arhitektuurivõistluse nõue olulisemate ehitiste või avaliku ruumi ehitusprojekti koostamiseks, mis ei eelda detailplaneeringu koostamise vajadust. Arhitektuurivõistlus tagab parima ruumilise lahenduse.

Üldplaneeringuga määratakse ka alad ja juhud, kus ja millal on piirkonna iseloomu arvestades vajalik detailsem planeerimine. Detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel ja juhtudel moodustatakse krundid ja seatakse ehitusõigus kehtestatud detailplaneeringu alusel. Detailplaneeringu kohustusega alad piiritletakse ja juhud kirjeldatakse. Eelistada tuleb maa-alade piiritlemisel terviklahendust tagavad alad (asustusala osad, kvartalid, tänavad, rohealad, tööstus- ja ettevõtlusalad vms). Maalise asustusega aladele

detailplaneeringu kohustusega alade määramisel (kohapõhiselt või tingimuspõhiselt) tuleb nõude seadmist põhjendada.

Sotsiaalse taristu kavandamine

Sotsiaalse taristu planeerimisel seatakse põhiülesandeks elanike põhivajaduste rahuldamine igapäevaste teenuste kättesaamiseks nii Valga linnast, piirkonna keskusest ja maalistest piirkondadest. Sotsiaalse taristu hulka loetakse valitsus- ja ametiasutused, haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused, sakraal- ja tavandihooned, kultuuri- ja spordiasutused. Samuti puhke-, virgestus- ja supelranna alad ning rohealad, mis on osa rohevõrgustikust. Sotsiaalse taristu kättesaadavus on tihedalt seotud teede võrgu, kergliiklusteede ja ühistranspordiga. Inimeste liikumisvõimaluste parandamine muudab ka teenuste kättesaadavust paremaks.

Valga valla elanikele on tagatud läbi sotsiaalse taristu teenuste igapäevaste põhivajaduste rahuldamine

---

Valga valla sotsiaalse taristu planeerimisel lähtutakse printsiibist, mida olulisem on teenus elanikele, seda paremini peab olema tagatud selle kättesaadavus ja ligipääsetavus linna- või vallaruumis. On täheldatud, et hästi planeeritud sotsiaalsel taristul on mõju elanikkonna elujõulisuse püsimisele.

Tehnilise taristu kavandamine

Valga valla elanikkond on kahaneva iseloomuga. Üldplaneeringuga luuakse tingimused ja võimalused elanikkonna arvu stabiliseerumiseks. Sellest tulenevalt on tähtis planeerida valda praegusele elanikkonnale ja tema vajadustele vastav tehniline taristu, mille käigushoidmine ei oleks elanikke ja kohalikku omavalitsust ülearu koormav. Kui juba praegu on selge, et teatud piirkondades on taristu ülalpidamine ebamõistlik, siis tuleb langetada otsuseid taristu kasutusest väljaarvamiseks või leida alternatiivseid lahendusi. Sealjuures tuleb välja tuua kaasnevad mõjud ja olukorda leevendavad võimalused. Taristu planeerimisel ei tohi hinnata üksnes majanduslikku otstarbekust, vaid pöörata tähelepanu ka elanikkonna tervisele, kinnisvara olemusele, looduse säästlikule kasutamisele jms.

Valga valla tehniline taristu optimaalse suurusega ja vastab praeguse rahvaarvu vajadustele

---

Üldplaneeringu tehnilise taristu planeerimisel lahendatakse järgmised valdkonnad:

- Transpordivõrgustik, sh liiklusvõrgustiku ja liikluskorralduse üldised põhimõtted,
- Jalg- ja jalgrattateed või kergliiklusteed,
- Raudtee ja raudtee taristu,
- Veevarustus, kanalisatsioon ja sademeveekanaliseatsioon,
- Elektrivarustus ja taastuvenergia,
- Keskuste avaliku ruumi valgustamine pimedal ajal – tänavavalgustus,

- Side,
- Gaasivarustus,
- Kaugküttega varustatus ja kaugküttepiirkonnad,
- Maasoojuse kasutamise kavandamine (puurkaevud),
- Jäätmemajandus – kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine ning suletud prügilate maa-alade kasutustingimuste määramine.

Tehnilise taristu toimimise tagamiseks tehakse üldplaneeringus vajadusel ettepanek kinnisomandile kitsenduste seadmiseks, sh avaliku kasutuse määramiseks.

Tehnilise taristu planeerimisel tuleb hinnata ja võtta kasutusele ka leevendavaid meetmeid taristust põhjustatud mõju leevendamiseks (nt müra, valgusreostus jms). Samas järgitakse, et tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel lähtutakse kaitsevöönditest (nt kaitsevööndisse ei planeerita uusi elamutealasid või sotsiaalobjekte).

Rohevõrgustiku kavandamine

Valga valla rohevõrgustiku kavandamisel lähtutakse Valga maakonnaplaneeringuga planeeritud rohevõrgustikust, kohandatakse seni kehtinud üldplaneeringutes planeeritud rohevõrgustikuga. Uue üldplaneeringuga pööratakse suuremat tähelepanu varem planeeritud rohevõrgustiku toimimisele ja konfliktalade kaardistamisele ning leevendavate meetmete kasutuselevõtmisele.

Valga valla roheline võrgustik on toimiv süsteem, mis on sidus naabruskonna võrgustikega

---

Valga valla rohevõrgustik peab tagama bioloogilise mitmekesisuse. Ka Valga linnas tuleb tähelepanu pöörata linnalooduse väärtustamisele. Elurikas ja roheline linnakeskkond koos taimede ja loomadega parandab inimeste meeleolu ja tervist, pakub liikumis- ja sportimisvõimalusi. Samas on ka täheldatud, et rohke rohelusega äripiirkonnad meelitavad piirkonda spetsialiste ja elavad ettevõtlust.⁵

Valga linna rohevõrgustik täidab linna „kopsude“ rolli ja parendab linna mikrokliimat

---

Valga valla rohevõrgustikuga on otstarbekas siduda ka Valga linna ümbritsev puhkeotstarbeline puhver. Puhkeotstarbelise puhvri toimimise tagamiseks kaalutakse metsade lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute määramist.

Valga linna rohevõrgustiku planeerimise kõrval tuleb tähelepanu pöörata ka linnakeskkonna sinise võrgustiku planeerimisele. Sinise võrgustiku planeerimine annab suuremaid võimalusi kliimamuutustega kohanemiseks ja ressursisäästlikumaks majandamiseks sademevete kogumiseks ja ärajuhtimiseks. Samuti annab sinise võrgustiku planeerimine panuse elurikkuse ja elukeskkonna mitmekesistamisele.

---

⁵Uustal, M. Tallinn 2013. Juhend elurikka linna planeerimiseks. SEI Tallinna väljaanne nr 22

Looduskaitsega arvestamine

Valga valla üldplaneeringu koostamisel arvestatakse juba kaitse alla võetud alade ja objektidega ning neid ümbritsevate kaitsevöönditega. Samuti võetakse arvesse koostatud kaitse-eeskirjad. Üldplaneeringus määratakse tingimused kaitstavate loodusobjektidega alade maakasutuseks ja maa-alal ehitamiseks, mis tagab alade väärtuse ja püsijäämise. Samas tuleb hinnata üldplaneeringu koostamisel vajadust kohaliku tähtsusega kaitstavate loodusobjektide kaitse alla võtmise järele ja nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmist (eriti juhtudel, kui objekt arvatakse riikliku kaitse alt välja).

Valga vallas hinnatakse loodusväärtuste kaitset ja loodusvarade heaperemehelikku kasutamist

---

Üldplaneeringuga kavandatud tegevused ei tohi avaldada negatiivset mõju veekogude seisundile. Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada veekogude kallasradade avaliku kasutuse tagamisega, sh avalike supluskohtadega. Selleks määratakse tingimused juurdepääsude loomiseks ja tagamiseks. Avalike supluskohtade määramisega tuuakse välja ka supluskohtadega seonduvad tingimused (suplusvee seire või seire puudumine ja vastava info tagamine jms).

Üldplaneeringu koostamisel tuleb hinnata asustuse suunamisest ning maakasutus- ja ehitustingimuste määramisest tulenevat vajadust veekogude kalda ehituskeelu vööndi suurendamise ja vähendamise järele. Tähelepanu tuleb pöörata Valga linna läbiva Pedeli jõe ja paisjärvede ning ojade ehituskeeluvööndi suurendamise või vähendamise vajadusele ning teha vööndite muutmiseks põhjendatud ettepanekud.

Üldplaneeringuga väärtustatakse loodusvarade heaperemehelikku kasutamist. Loodusvarade kasutamise kavandamisel analüüsitakse tegevuse mõju piirkonna arengule. Üldplaneeringus määratakse olemasolevatele mäeeraldistele ja nende teenindusmaa aladele mäetööstusmaa juhtotstarve. Kaalutakse ka mäetööstusmaa juhtotstarbega maa-alade reserveerimist aladele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus. Mäetööstusmaa juhtotstarbega maa-alade planeerimisega tagatakse ehitusmaavarade varustuskindlus. Samas tuleb asukohavalikul hinnata ja arvestada kavandatud tegevusega kaasneva mõju ja kitsendustega lähikäikude maakasutusele ja üldplaneeringuga kavandatud tegevustele. Üldplaneeringuga tuleb anda juhiseid kaevandamisjärgseteks maakasutusteks, kui maavara varud on ammendunud.

Miljööväärtuslike alade kavandamine

Valga valla kehtivates üldplaneeringutes on esile tõstetud väärtuslikke maastikke ja miljööväärtuslike hoonestusalasid ning loetletud väärtuslikke üksikobjekte. Koostatava üldplaneeringu raames hinnatakse loetletud objektide väärtust ja väärtuse tagamiseks seatud kaitse- ja kasutustingimusi ning täiendatakse nimekirja. Vältida tuleb objektide ja alade topelt kaitsmist (välistada riiklikult kaitstud arheoloogia- ja ehituspärandi objektid või looduskaitse alused objektid ja alad). Üldplaneeringuga tuleb väärtustada kohaliku tähtsusega miljööväärtuslike alasid, mis toetavad ühiselt kogukondlikust ja kohavaimu.

Valga valla üldplaneeringu miljööväärtuslike alade määratlemine tagab piirkonna kultuuripärandi püsima jäämise

---

Miljööväärtuslike alade püsijäämiseks määratakse üldplaneeringuga ehituslikud, arhitektuursed ja kujunduslikud arengutingimused, mis tagavad keskkonna säilimise tänaste väärtustega aastakümneteks.

Üldplaneeringuga täpsustatakse Valga maakonnaplaneeringuga määratletud väärtuslike maastike piirid, kaunite teelõikude ulatus ning ilusate vaadete kohad.

Kultuuripärandiga arvestamine

Valga valla üldplaneeringu koostamisel arvestatakse kultuuripärandiga. Arheoloogia- ja ehituspärand peab olema läbi maakasutuse ja ehitustingimuste väärtustatud. Läbi maakasutuse planeerimise on võimalik juhtida mälestiste kasutuses hoidmist. Seega on asjakohastel juhtudel vajalik kaaluda mälestisele uue funktsiooni leidmine.

Valga linnatuumiku muinsuskaitse ala hooned, mis ei ole mälestised, kaardistatakse ja seatakse eritingimused ehitustegevuseks. Valga valla üldplaneeringu koostamisel kasutatakse Valga linnatuumiku muinsuskaitse ala planeerimiseks Valga linna üldplaneeringu koostamise raames valminud eritingimusi.

Väärtuslike põllumaadega arvestamine

Väärtuslik põllumajandusmaa on kui taastumatu loodusressurss, mille kaitsemeetmeks on eelkõige ehitamise, metsastamise ja maakasutuse muutmise piiramine. Valga valla üldplaneeringu koostamisel võetakse aluseks Valga maakonnaplaneeringuga määratud väärtuslike põllumaadade andmestik. Andmestik on informatiivne ja vajab täpsustamist.

Valga valla üldplaneeringuga soodustatakse väärtuslike põllumaadade kaitsmise kaudu põllumajanduse jätkusuutlikust

---

Esialgsete analüüside kohaselt on Eesti põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 41 hindepunkti ja Valga maakonnas põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 40 hindepunkti. Üldplaneeringus tuleb arvestada nimetatud tunnustele vastavate riikliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaadega. Tingimuste seadmisel arvestatakse põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõus tooduga. Üldplaneeringu koostamisel kaalutakse kohaliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaa massiivide määramise vajadust ja kasutustingimuste seadmist.

Riigikaitseliste ehitistega arvestamine

Valga valla üldplaneeringuga määratakse riigikaitseliste objektide maa-alad ja täpsustatakse maakonnaplaneeringus määratud riigikaitseliste otstarbega maa-alade piire ning piiranguvööndi ulatust. Valga valla territooriumil asuvad järgmised riigikaitseelised ehitised:

- Kaitseliidu Valgamaa maleva staabi- ja tagalakeskus, mille piiranguvööndi ulatus on 300 m kinnistu välispiirist,
- Kaitseliidu Metsniku lasketiir ja õppeala, mille piiranguvööndi ulatus on 2000 m kinnistu välispiirist.

Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada, et riigikaitse ehitise piiranguvööndisse kavandatud ehitised ei tohi vähendada riigikaitse ehitise töövõimet. Samuti tuleb arvestada mõjudega, mis tulenevad riigikaitse ehitise omapärast (nt müra). Müratundlike ehitiste või objektide planeerimisel eelistada asukohavalikuid väljaspoole piiranguvööndi ulatust.

Kliimamuutustega arvestamine

Valga valla üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada kliimamuutuste mõjuga ja kirjeldada, kuidas teema mõjutab Valga valla ruumilist planeerimist. Kliimamuutustega arvestamisel tuleb käsitleda ennetamist, leevendamist kui ka kohanemise võimalusi. Kliimamuutusest tingitud riskid on veetaseme tõus, sademete rohkus, tormide tugevnemine ja sagenemine, linnaliste asustusalade soojasaarte efekt jms.

Täiendavad ülesanded, mis vajavad esiletõstmist ja lahendamist üldplaneeringuga

- Munitsipaallemade arendamiseks vajalike asukohtade määramine.
- Elamumajanduses energiatõhususe meetmete määramine, mis aitavad piirkonna energiasäästu potentsiaali täiel määral ära kasutada.
- Ehitustingimuste seadmine kortermajade täielikuks või osaliseks renoveerimiseks.
- Laululava ja tantsuplatsi asukoha määramine.
- Avalikus ruumis ühiskasutusega (jagatud) liiklusruumiga alade määramine ja liikluse rahustamise meetmete kavandamine.
- Valla territooriumi kasutusest väljalangenud hoonete ja kruntide vahekasutuseks tingimuste seadmine.
- Valga linna keskusest ümbersõitudeks väikese ja suure ringtee koridori valimine.
- Helikopteri väljaku asukoha määramine.
- Kohaliku elukeskkonna turvalisuse tagamiseks tuletõrje veevõtukohtade asukohtade määramine.
- Veehaarete asukohtade täpsustamine ja nendest tekkivate kitsenduste määratlemine.
- Valga linna territooriumil põllumajanduslikuks tootmiseks sobivate alade ja nende kasutustingimuste määramine.
- Olemasolevatele ja uutele suurõnnetusohuga ja ohtlike ettevõtete maakasutuse planeerimine ning ehitustingimuste seadmine. Samuti ettevõtete ohualas planeerimise ja ehitamise tingimused.
- Määratakse mürakategooriad ja alad müraolukordade hindamiseks, mis seostatakse maakasutuse juhtotstarvetega (nt liiklus- ja tööstusmära siht- ja piirväärtused).
- Maaparandussüsteemide asukohtade ja nendest tekkivate kitsenduste määramine.

3. ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUS

3.1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk ja ulatus

Lähtudes planeerimisestuse § 74 lõikest 4 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse¹ § 33 lõikest 1 punktist 2 tuleb üldplaneeringu koostamisel läbi viia KSH. Käesoleva KSH objektiks on Valga valla üldplaneering. KSH aruanne valmib paralleelselt planeeringu koostamisega ja see ei ole käsitletav eraldiseisva protsessina. Üldplaneeringu ja KSH koostamise menetluse käigus avalikustatakse dokumendid samaaegselt. KSH käigus hinnatakse teemasid ja muutusi, mida koostatav üldplaneering endaga kaasa võib tuua. KSH on avalikkuse ja asjaomaste asutuste osalusel strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju tuvastamiseks, alternatiivsete võimaluste väljaselgitamiseks, ebasoodsat mõju leevendavate ning positiivset mõju võimendavate meetmete leidmiseks korraldatav hindamine. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine. Keskkonnakaalutlustega arvestamine peab algama juba piirkonna peamiste arengusuundade kavandamisel, sest KSH võimaldab ennetada hilisemaid probleeme ja võtta keskkonnaküsimusi arvesse otsuse tegemise kõrgemal tasandil.

KSH puhul mõistame keskkonda laiemalt kui ainult looduskeskkond. Mõju tuleb hinnata nii loodus-, kultuurilise-, sotsiaal- kui ka majanduskeskkonna aspektide seisukohast. Hindamise käigus selgitatakse välja, kirjeldatakse ja hinnatakse planeeringu elluviimisel tekkida võivaid mõjusid keskkonnale, samuti keskkonnakaitse tagamist ja säästva arengu printsiipide rakendamist planeeritaval alal. Pakutakse välja parim võimalik lahendus ning vajadusel leevendus- või kompenseerimismeetmed.

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele on strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva KSH eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel ja kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ning edendada säästvat arengut.

KSH käigus tuleb määratleda, kirjeldada ja hinnata kavandatava tegevuse negatiivset ja positiivset mõju loodus-, tehis-, ja sotsiaalmajanduslikule keskkonnale ning hinnata nende mõjude tõenäosust, iseloomu, ulatust ja olulisust. KSH käigus tuleb analüüsida negatiivsete mõjude vältimise või leevendamise võimalusi. Samavõrra tuleb tähelepanu pöörata ka võimalike positiivsete mõjude võimendamisele. KSH peab tegema ettepanekuid sobivate alternatiivide valikuks. Hindamisel tuleb arvestada ka väljastpoolt planeeringuala tulenevate oluliste mõjudega ning mõjude kumuleerimisega. Mõjude hindamisel tuleb jääda üldplaneeringu täpsusastmesse ning keskenduda eelkõige olulistele kaasnevatele mõjudele ning teemadele, mida saab reguleerida üldplaneeringuga.

Pole ette näha, et planeeringu tulemusena muutuks kiiresti ja oluliselt Valga valla ümbruse keskkond (sh majanduslik ja sotsiaalne), seetõttu jääb hinnatav mõju peaaesjalikult valla piiresse. Arvestada tuleb võimalike (mõlema suunalisi) mõjusid vahetutele naabritele. Koostatava üldplaneeringuga ei kavandata olulisi objekte või tegevusi, millega võiks kaasneva oluline negatiivne keskkonnamõju Läti Vabariigile. Valka linn on kaastatud üldplaneeringu koostamise protsessi ning tehakse omavahel koostööd, seega ei ole vajalik läbi viia piiriülest mõjuhindamist. Kui üldplaneeringu koostamise käigus peaksid ilmnenud asjaolud, mis võivad kaasa tuua olulist keskkonnamõju teise riigi keskkonnale, siis teavitatakse sellest Keskkonnaministeeriumit, kes edastab vastavasisulise teabe Läti Vabariigile.

3.2. Mõjutatav keskkond

2018. aastal on Valga valla arengukava koostamise raames kokku pandud Valga valla profiil, mis annab hea ülevaate Valga valla statistilisest andmetsikust ja mõjutatavast keskkonnas. Järgnevates alapunktides on välja toodud KSH seisukohalt olulisemad näitajad peamiste teemavaldkondade kaupa. Alapunktide lõpus tuuakse välja üldplaneeringu koostamiseks olulisemad eesmärgid ja väljakutsed.

Sotsiaalmajanduslik keskkond

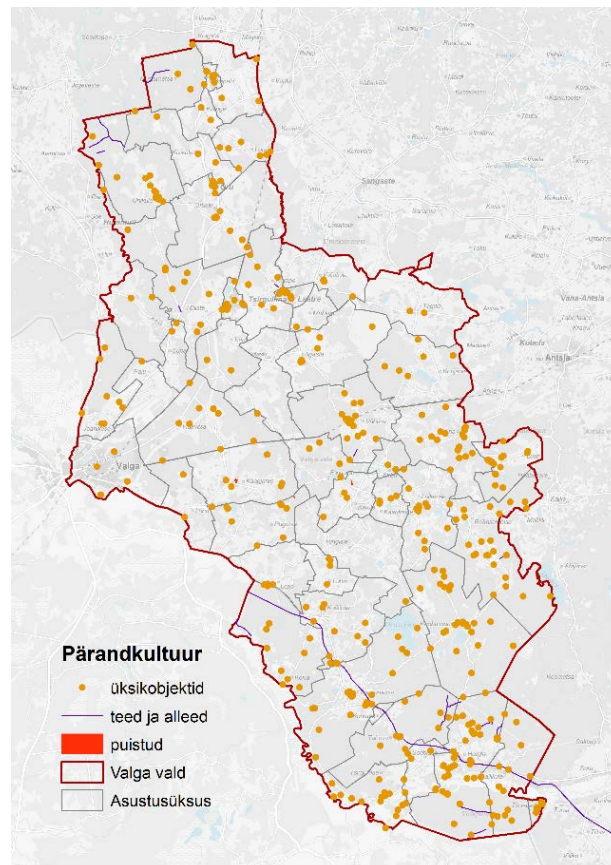
Valga valla arenguprofiilist on välja toodud, et perioodil 2008-2018. a on rahvastikuregistri andmetel elanikkond Valga vallas vähenenud kokku 1889 inimese võrra ehk 10,2%. Kõige enam on vähenenud endiste Taheva valla elanikkond – aastatel 2008-2017 vähenemine 19% (174 inimest). Tõlliste vallas vähenes elanikkond samal ajaperioodil 14% (256 inimest), Öru vallas 10% (54 inimest) ja Karula vallas 10% (103 inimest). Kõige stabiilsemana püsis elanike arv Valga linnas, kus 2008-2017. a vähenes elanikkond 1202 inimese võrra (8% võrra). 2018. aasta 1. jaanuari seisuga oli Valga valla rahvastikust 64,0% tööealised (vanus 15-64), 14,0% tööeast nooremad (vanus 0-14) ja 22,0% tööeast vanemad (vanus 65+).

Üldplaneeringu koostamise ning KSH käigus tuleb pöörata olulist tähelepanu elukeskkonna parandamisele, et pidurdada väljarännet ja suurendada töenäosust sisserändeks. Valga vallas on oluline luua eeldused sotsiaalse infrastruktuuri säilitamiseks ning arendamiseks, arvestades elu- ja töökohtade praegust ning perspektiivset paiknemist.

Kultuuriline keskkond

Valga vallasiseses linnas on moodustatud Valga linnatuumiku muinsuskaitseala (registri nr 27005). Muinsuskaitsealal asub 262 hoonet, sealhulgas 26 ehitismälestist. Samuti on Valga vallas 162 kinnismälestist, millest 106 on ehitismälestist, 31 arheoloogiamälestist ja 26 ajaloomälestist.

Lisaks on Valga vallas kaardistatud mitmeid pärandkultuuriobjekte (joonis 4), mis ei ole küll riikliku kaitse alla, kuid mida on oluline väärtustada, et hoida elus osa meie rahvakultuurist.

Joonis 5. Valga valla pärandkultuuriobjektid (Allikas: EELIS, 2018; aluskaart: Halltoonide kaart, Maa-amet, 2018).

Üldplaneeringu ja KSH käigus on oluline hinnata, kuidas planeeringulahendus aitab kaasa pärandkultuuri säilimisele.

Looduskeskkond

Valga valla territooriumi reljeefi kujundavad Sakala kõrgustik, Otepää kõrgustik ja Karula kõrgustik, kõrgustikke eraldavad Valga nõgu ja Hargla nõgu. Valga nõos voolab Väike-Emajõgi ning tema lisajõed Pedeli ja Laatre. Valla kaguosas asub Karula Rahvuspark, mille territooriumil on hulgaliselt järvi (üle 40) ja asub Kagu –Eesti suurim metsamassiiv. Valga linna ümbruses on reljeef tasane, linna läbib kirde-edela suunaline Pedeli jõe ürgorg. Valla lõunaosas iseloomustavad maastikku moreenkattega künkad ja seljakud ning nendevahelised suurte jääpankade sulamisnõod, milles paiknevad järved, sood ja liivikud. Suuremad jõed on Arujõgi, Koiva jõgi, Mustjõgi, mis kuuluvad Liivi lahe vesikonda. Mustjõgi ja Koiva jõgi voolavad laiades, kuid madalates lammiorgudes, mis kevadise suurvee ajal on üleujutatud laiusega ligi 1 km ning sellel alal on rohkesti soid⁶.

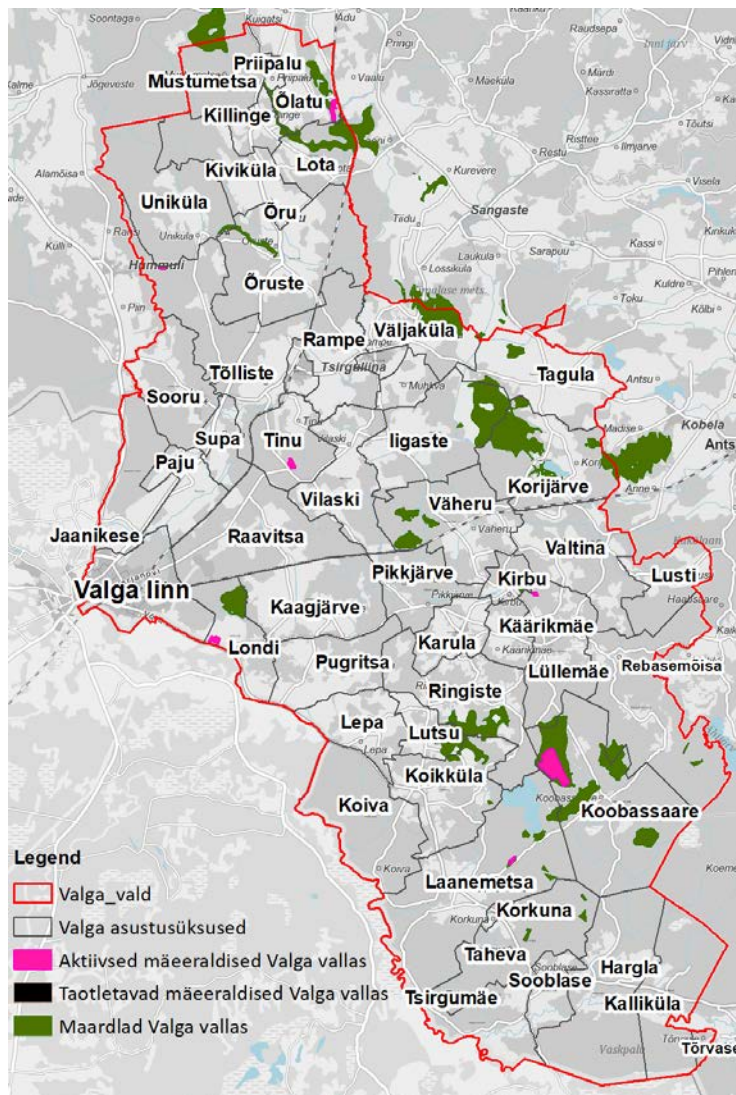
KSH raames tuleb keskenduda Ida-Eesti ja Koiva vesikondade veemajanduskavades püsistatud eesmärkide täitmisele ning hinnatakse, kas ja kuidas mõjutab üldplaneeringuga kavandatu nende eesmärkide saavutamist. Üldplaneeringu ja KSH raames tuleb arvestada valla territooriumile esineda

⁶ OÜ Geomedia, Valga 2018. Valga valla profiil

võivate ülejutusohutudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega ja nende maandamise võimalustega.

Valla suurim loodusrikkus on mets. Kohalikud ettevõtjad tegutsevad peamiselt põllumajanduses ja metsamajanduses. Maavaradest leidub vallas liiva- ja turbamaardlaid (tabel 1). Seisuga 11.12.2018. a asuvad Valga valla territooriumil osaliselt või täielikult 23 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat, 8 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ning menetluses on kaks kaevandamisloa taotlust (joonis 6).

Joonis 6. Valga vallas asuvad maardlad ja mäeeraldised seisuga 25.01.2019 (Allikas: Maa-amet).

Tabel 1. Valga vallas asuvad maardlad seisuga 25.01.2019 (allikas: Maa-amet).

Maardla nimetus	Pindala	Seisund	Kasutusala	Maavara
Laanemetsa	9,40	maardla	ehitusliiv	L - liiv
Kirbu	6,35	maardla	ehitusliiv, täiteliiv	L - liiv

Sibula	19,84	maardla	ehitusliiv	L - liiv
Tinu	10,64	maardla	täiteliiv, ehitusliiv	L - liiv
Puurina	11,70	maardla	täiteliiv	L - liiv
Rumba	3,56	maardla	täiteliiv	L - liiv
Palu	11,20	maardla	ehitusliiv, ehituskruus	L - liiv
Metsoja	2,14	maardla	ehitusliiv	L - liiv
Lõuna-Aherujärve	13,38	maardla	ehitusliiv	L - liiv
Tilga	12,20	maardla	ehitusliiv	L - liiv
Tornimäe (Tagula)	1,51	maardla	ehitusliiv	L - liiv
Taheva-Parniku	8,99	maardla	ehitusliiv	L - liiv
Õru	47,50	maardla	hästilagunenud turvas	T - turvas
Väike-Apja (Apja)	71,85	maardla	hästilagunenud turvas	T - turvas
Metsoja	161,29	maardla	hästilagunenud turvas	T - turvas
Lauksilla	137,25	maardla	hästilagunenud turvas	T - turvas
Kungjärve	404,44	maardla	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	T - turvas
Struuga	114,66	maardla	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	T - turvas
Sarbasoo	331,22	maardla	hästilagunenud turvas	T - turvas
Kärksaare	116,49	maardla	hästilagunenud turvas	T - turvas
Kantsi	355,07	maardla	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	T - turvas
Korva	1001,28	maardla	hästilagunenud turvas, järvemuda põlluväetiseks	T - turvas
Priipalu	997,50	maardla	hästilagunenud turvas, vähelagunenud turvas	T - turvas

Tabel 2. Valga vallas asuvad aktiivsed ja taotletavad mäeeraldised seisuga 25.01.2019 (Allikas: Maa-amet)

Nimetus	Maardla	Seisund	Kaevandamisloa number	Pindala	Teenindus -maa pindala	Varu
Kirbu liivakarjäär	Kirbu	aktiivne	L.MK/323154	3,50	4,29	ehitusliiv aT 58 tuh m ³ , täiteliiv aT 110 tuh m ³
Sibula II liivakarjäär	Sibula	aktiivne	L.MK/323596	11,50	14,18	ehitusliiv aT 932 tuh m ³
Puurina liivakarjäär	Puurina	aktiivne	L.MK/320295	11,70	11,70	täiteliiv aT 1115 tuh m ³
Sibula liivakarjäär	Sibula	aktiivne	VALM 020	8,31	8,31	ehitusliiv aT 540 tuh m ³
Laanemetsa liivakarjäär	Laanemetsa	aktiivne	L.MK/300832	5,45	5,90	ehitusliiv aT 654 tuh m ³
Rumba liivakarjäär	Rumba	aktiivne	L.MK/322524	3,56	4,26	täiteliiv aT 189 tuh m ³
Kantsi tootmisala	Kantsi	aktiivne	VALM 003	105,20	37,30	vähelagunenud turvas aT 267 tuh t, hästilagunenud turvas aT 347 tuh t
Tinu liivakarjäär	Tinu	aktiivne	L.MK/317362	10,64	11,24	täiteliiv aT 601,5 tuh m ³ ,

						ehitusliiv aT 96,5 tuh m ³
Kantsi turbatootmisala	Kantsi	taotletav		102,70	142,06	vähelagunenud turvas 203 tuh t, hästilagunenud turvas 289 tuh t
Sibula liivakarjäär	Sibula	taotletav		8,31	8,31	

KSH raames tuleb hinnata olemasolevate ja taotletavate karjääride mõju üldplaneeringuga kavandatud maakasutusele ja kavandatavatele maakasutuse tingimustele, samuti inimeste heaolule ning varale.

Kaitstavad loodusobjektid

Valga vallas asub kaks maastikukaitseala, üks rahvuspark, üks looduskaitseala ning seitse hoiuala. Samuti on kaitse alla võetud erinevaid puid, puistuid ning puudegrupe (tabel 3 ja tabel 4).

Tabel 3. Valga vallas asuvad kaitsealad (Allikas: EELIS, 2018).

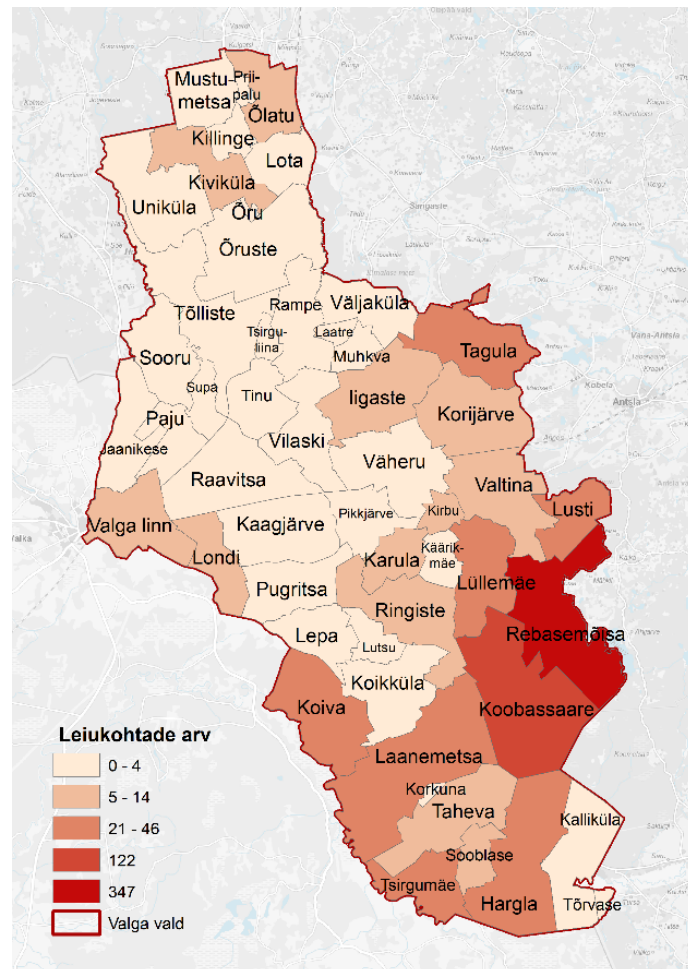
Registrikood	Objekti nimetus	Asukoht	Tüüp	Maismaa pindala, ha	Veeosa pindala, ha	Kokku, ha
KLO1000416	Karula Pikkjärve maastikukaitseala	Karula küla; Kirbu küla; Pikkjärve küla; Väheru küla	Maastiku -kaitseala	325	38,7	363,7
KLO1000308	Koiva-Mustjõe maastikukaitseala	Rõuge vald osaliselt ja Valga vald: Kalliküla küla, Tõrvase küla, Laanemetsa küla, Hargla küla, Koikküla küla, Koiva küla; Sooblase küla, Taheva küla, Tsirgumäe küla	Maastiku -kaitseala	3054,9	141,4	3196,3
KLO1000242	Karula rahvuspark	Rõuge vald, Antsla vald, Valga vald: Lüllemäe küla, Valtina küla, Hargla küla, Koobassaare küla, Kalliküla küla, Rebasemõisa küla	Rahvus- park	11976	388,3	12364,3
PLO1001027	Kõõvistmäe looduskaitseala	Tsirgumäe küla	Loodus- kaitseala	46		46
PLO1001028	Soontaga metsa looduskaitseala	Valga vald: Mustumetsa küla Tõrva vald: Soontaga küla	Loodus- kaitseala	421,3		421,3
KLO2000094	Aheru järve hoiuala	Ringiste küla; Laanemetsa küla	hoiuala	0,2	232,3	232,5
KLO2000098	Kiiviti järve hoiuala	Ringiste küla	hoiuala	0,2	12,5	12,7
KLO2000115	Kirbu soo hoiuala	Kirbu küla, Valtina küla	hoiuala	68,1	0	68,1
KLO2000116	Koiva-Mustjõe luha hoiuala	Laanemetsa küla; Hargla küla; Sooblase küla; Taheva küla; Tsirgumäe küla	hoiuala	535,7	0	535,7
KLO2000099	Kuritse järve hoiuala	Tagula küla	hoiuala	0	12,1	12,1
KLO2000113	Valli soo hoiuala	Väljaküla küla	hoiuala	25,9	0,8	26,7
KLO2000105	Õru hoiuala	Õruste küla	hoiuala	9,5	2,6	12,1

Tabel 4. Valga valla kaitsealused puud, puudegrupid ja puistud (Allikas: EELIS, 2018).

Registrikood	Objekti nimetus	Asukoht	Tüüp	Pindala, ha
KLO4001227	Kase t. tammed (3)	Valga vallasisene linn	puu ja puudegrupid	

KLO4001225	Koiva tamm	Tsirgumäe küla	puu ja puudegrupid	
KLO4000419	Laanemetsa pärn	Laanemetsa küla	puu ja puudegrupid	
KLO4000420	Laanemetsa tamm	Laanemetsa küla	puu ja puudegrupid	
KLO4000418	Mänd; Püha mänd; Püha pettai	Hargla küla	puu ja puudegrupid	
KLO1200542	Hargla haigla puudegrupp	Kalli küla	Puistu	2
KLO4000280	Põõsaskuusk	Valtina küla	puu ja puudegrupid	
KLO1200429	Sooru tammik	Sooru küla	puistu	3,1
KLO1200221	Tammepuiestee Mägiste tammepuiestee (360 m)	Koobassaare küla	puu ja puudegrupid	0,9
KLO1200431	Tõlliste vanadekodu puiestee (270 m)	Tõlliste küla	puistu	0,5
KLO1200432	Valga Pargi tn. amuuri korgipuu allee (100 m)	Valga vallasisene linn	puistu	
KLO1200092	Vargasaare puistud	Korijärve küla	puistu	5,4
KLO1200585	Iigaste park	Iigaste küla	uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	4,2
KLO1200121	Koikküla park	Koikküla küla	uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	4,1
KLO1200124	Laanemetsa park	Laanemetsa küla	uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	3,4
KLO1200125	Laatre park	Laatre alevik	uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	4,5
KLO1200137	Säde park	Valga vallasisene linn	uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	1,1
KLO1200430	Tambre parkmets	Valga vallasisene linn	uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	8
KLO1200435	Kasemäe talu iluaed	Kaagjärve küla	uuendamata piiridega park, puistu, arboreetum	1,5
KLO1000528	Malluste männikud	Koiva küla	vana kaitsekorraga ala	82,8
KLO1000555	Oore männikud	Laanemetsa küla	vana kaitsekorraga ala	3,1
KLO1000122	Vaitka männik	Koiva küla	vana kaitsekorraga ala	3,2

Kaitsealuseid liike leidub Valga vallas 836 kohas. Enim kaitsealuseid liike leidub Rebasemõisa, Koobassaare ning Koiva külates. Joonis 6 annab ülevaate kaitsealuste liikide leiukoha arvust asustusüksuste lõikes.

Joonis 7. Kaitsealuste liikide leiuukohtade arv Valga valla asustusüksustes (Allikas: EELIS 2018; aluskaart: Halltoonide kaart, Maaamet, 2018)

KSH raames tuleb hinnata üldplaneeringuga kaasnevat mõju looduslike alade terviklikkuse ja bioloogilise mitmekesisuse säilimisele. Tuleb hinnata rohevõrgustiku toimimist ning selle paigutust ning vajadusel teha ettepanekuid rohevõrgustiku alade piiride ja funktsioonide ning kasutustingimuste täpsustamiseks. Koostatava üldplaneeringu ning KSH raames on vajalik arvestada kaitstavate loodusobjektidega ning hinnata kavandatava tegevuse võimalikku mõju neile. Üldplaneeringu ning KSH raames on oluline hinnata, kas kaitsealused objektid, mis on kavas riikliku kaitse alt välja arvata⁷, väärivad kohalikul tasandil kaitset või mitte.

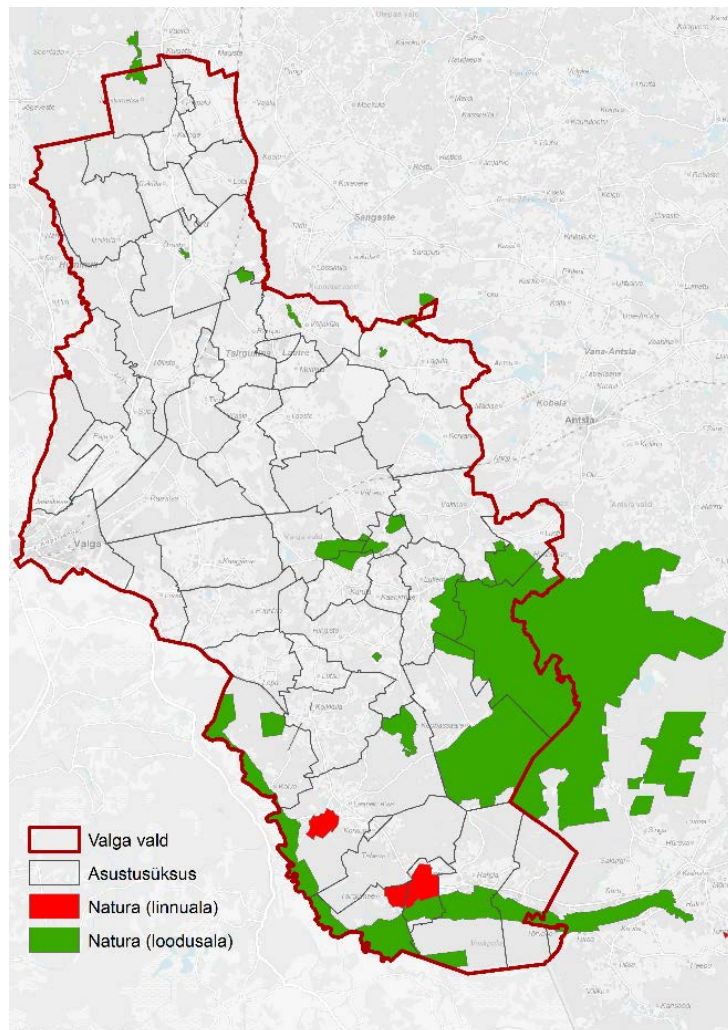
NATURA 2000 alad

Valga vallas on rahvusvahelise tähtsusega aladena (Natura 2000 loodusladena) keskkonnaregistris registreeritud 14 loodusala ja kaks linnuala (Karula ja Koiva-Mustjõe). Natura loodusaladest on suurim Karula loodusala, mis koos Karula linnualaga on Karula rahvusparki koosseisus. Karula rahvusparki pindala on 123 km², millest osa jääb Võru maakonna territooriumile. Karula rahvusparki alal on hulgaliselt järvi, 70% rahvusparkist katab mets. Rahvusparki põhjaosas domineerivad pärandkultuurmaastikud, mis on

⁷ Keskkonnaamet on saatnud Valga Vallavalitsusele 06.06.2018 kirja nr 7-4/18/9588, milles tuuakse välja kaitsealused objektid, mille kaitseväärtus on vähenenud ning kaalutakse nende kaitsestaatuse muutmist.

tekkinud aastasadu kestnud inimtegevuse mõjul. Joonis 7 illustreerib Natura 2000 alade paiknemist Valga vallas.

Joonis 8. Natura 2000 alade paiknemine Valga vallas (Allikas: EELIS 2018; aluskaart: Halltoonide kaart, Maa-amet, 2018).

KSH raames tuleb hinnata üldplaneeringuga kaasnevat mõju NATURA 2000 aladele. KSH käigus tuleb hinnata, kas kavandatava tegevusega võib kaasneda Natura 2000 aladele tõenäoliselt oluline negatiivne mõju, lähtudes ala kaitse-eesmärkidest, struktuurist ja funktsioonist. Pakkuda välja vajaduse korral leevendavad meetmed, mis tagaksid Natura 2000 ala kaitse-eesmärkide saavutamise kavandatavast tegevusest hoolimata.

3.3. Üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne peab käsitlema KeHJS § 40 nimetatud teemasid, arvestades seejuures üldplaneeringu eesmarke ja käsitletavat territooriumi. Vastavalt KeHJS § 40 lõike 3 punktile 2 peab keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel arvesse võtma strateegilise planeerimisdokumendi sisu ja kehtestamise tasandit.

Eeltoodust tulenevalt tuleb Valga valla üldplaneeringu KSH läbiviimisel keskenduda järgmistele planeeringulahenduse elluviimisega kaasnevatele ning kaasneda võivatele mõjudele:

- Mõju inimese sotsiaalsetele vajadustele, sh hinnang, kas planeeringulahendus tagab eeldused inimsõbraliku avaliku ruumi väljaarendamiseks ning kas planeeringulahendusega on inimestele loodud eeldused vajalike teenuste osutamiseks (arstiabi, haridus, ühistransport, kultuur, puhke- ja rekreatsioonivõimalused jms).
- Tuleb hinnata teenustevõrgu optimaalsust, puhke- ja virgestusalade piisavust ning kujundada ühistegevust soosiv avalik ruum.
- Koostatava üldplaneeringu ning KSH raames on oluline määratleda tehnilise taristu arengusuundumused ning hinnata arendamisega kaasnevaid mõjusid nii loodus- kui ka sotsiaalmajanduslikule keskkonnale. Planeerimisel ja mõju hindamisel tuleb arvestada tsentraalse veevarustussüsteemi arengu suundadega.
- Hinnata tuleb, kas planeeringulahendus aitab kaasa funktsionaalse ruumi loomisele, et võimaldada sotsiaalsete vajadustega arvestamist.
- Tuleb hinnata üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste mõju riigiteedele ning kohalikele teedele (nt liikluskoormuse kasv).
- Hinnata maakasutusel ja teedevõrgu kavandamisel avalduvat mõju liiklusohutusele.
- Mõju inimese tervisele lähtudes joogi- ja suplusvee kvaliteedist, välisõhu seisundist ja mürast.
- Ioniseeriva kiirguse (sh radooni) mõju inimese tervisele. KSH aruandes tuleb käsitleda kiirgusohutust (sh looduskiirgus ning pinnase ja ruumide siseõhu radoonisaldus).
- Mõju kultuuripärandile. Kultuuripärandi hoidmiseks on vajalik kaardistada kasutuseta hooned ning leida võimaluse nende ajalooliste hoonete kasutusse võtmiseks.
- Mõju rohevõrgustikule. Teha ettepanekuid rohealade eesmärkide saavutamiseks, sh lähtuvalt konkreetsest rohealast ning ökoloogilise mitmekesisuse säilitamise ja puhkefunktsiooni tasakaalustamise vajadusest. Rohealade eesmärkide määratlemine toimub koostöös planeerijaga (rohealade liigitus, sellest tulenevad hooldusnõuded jne).
- Mõju väärtuslikele maastikele. Teha ettepanekud väärtuslike maastike väärtuste säilitamiseks ja kasutamiseks. Hinnata planeeringulahendusega kaasnevat mõju olemasolevatele ning potentsiaalsetele miljööväärtuslikele aladele.
- Ettepanekud riikliku kaitse alt välja arvatavate alade kohaliku kaitse alla võtmise kohta ning kaitse korraldamiseks.
- Sademevee immutamise mõju põhjaveele ja joogivee kvaliteedile (sh salvkaevudele) ning üleujutustele. Kaalutleda ja hinnata, kas ja kus on põhimõtteliselt mõistlikum sademevett võimalikult palju immutada kohapeal või võimalikult palju koguda.
- KSH koostamisel panustada sellesse, et planeeringu tulemus oleks piisavalt ressursi- ja energiatõhus.
- Ettepanekud kliimamuutustega kohanemiseks (sh võimalikud üleujutusosalad, tormikindlusega ja kuumalainetega arvestamine).

- Leevendavate meetmete, sh positiivset mõju võimendavate meetmete soovitamine, et aidata kaasa avaliku ruumi toimimisele elanike heaolu suurendava äri- ja elukeskkonnana ning keskkonnasõbraliku linnakeskkonnana.
- Üldplaneeringu koostamise ning KSH käigus on vajalik tähtsustada ettevõtlust ja ettevõtluskeskkonda. Põhjalikult tuleb analüüsida rahvusvaheliste transporditeede läheduse kasutamise võimalusi eelduste loomiseks ning otsida muid asukohast tulenevaid võimalikke eeliseid.
- Tähelepanu tuleb pöörata tööstusalade ja ettevõtluspiirkondade paiknemisele ning sellest tulenevatele mõjudele.
- KSH käigus tuleb tagada keskkonnanõuetele ja säästliku arengu põhimõtetele vastav jäätmemajandus.

Üldplaneeringu ja KSH koostamise protsessi käigus võib lisanduda mõjusid, mida tuleb töö käigus hinnata.

3.4. Keskkonnamõju strateegilise hindamise metoodika

KSH käigus lähtutakse KeHJS ja PlanS nõuetest. Hindamine teostatakse üldplaneeringu täpsusastmes ja keskendutakse teemadele, mille osas toimuvad muutused võrreldes hetkel kehtivate üldplaneeringutega ning mida saab üldplaneeringuga reguleerida.

KSH viiakse läbi tihedas koostöös planeerimisega. See tähendab, et mõjude hindamine toimub jooksvalt koos planeeringulahenduse väljatöötamisega. Alternatiivide moodustamine, hindamine, kaalumine ning eelistamine toimub koostöös planeerijaga. See tähendab, et hindamisel ja kaalumisel arvestatakse ka planeerimisega seotud kriteeriume ja tõekspidamisi.

Üldplaneeringu raames viiakse vajadusel läbi täiendavaid uuringuid, mis annavad sisendi ka KSH-sse. Keskkonnale avalduva mõju hindamiseks puudub hetkel vajadus täiendavate uuringute läbiviimiseks. Mõju hindamine toimub eksperthinnangute ja olemasolevate andmete põhjal: Maa-ameti Geoportaal, Keskkonnaregistri avalik teenus, EELIS, VEKA, alal eelnevalt teostatud uuringud jne. Üldplaneeringu ning KSH koostamise käigus tutvutakse piirkonnaga kohapeal ning viiakse läbi tööseminare. Vajadusel arvestatakse ka teaduskirjanduses avaldatud tulemusi ning mõjusid kirjeldatakse arvestades õigusaktides aluseks olevat ning teaduslikult tõestatuimat kõige kaasaegsemat informatsiooni. Töö teostamisel tuleb analüüsida avalikkuse ettepanekuid ning tuua välja nendega arvestamise või mitteamvestamise põhjendused.

Kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete hindamismeetodite valik toimub vastavalt andmete olemasolule ja vajadusele. Väljatöötamise kavatsuse etapis pole selgunud ühtegi näitajat, mida kindlasti oleks võimalik hinnata kvantitatiivselt.

Hindamisel lähtutakse Eestis ja Euroopa Liidus kehtivate asjakohaste õigusaktide nõuetest.

4. ÜLDPLANEERINGU JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE MENETLUSE PROTSESS

4.1. Üldplaneeringu koostamise korraldaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja

Valga valla üldplaneeringu algataja ja kehtestaja:

Valga Vallavolikogu

Kesk tn 11,
Valga linn,
Valga vald,
68204 Valgamaa
e-post: volikogu@volikogu.valga.ee
telefon: 766 1553

Valga valla üldplaneeringu koostaja ja koostamise korraldaja:

Valga Vallavalitsus

Puiestee tn 8,
Valga linn,
Valga vald,
68204 Valgamaa,
e-post: valga@valga.ee,
telefon: 766 9900

KSH koostaja selgitatakse hankemenetluse käigus ja peale hanketulemuste kinnitamist.

Valga valla üldplaneeringu koostamine Valga Vallavalitsuses on korraldatud ehitus- ja planeerimisteenistuse kaudu. Planeeringu koostamine ja korraldamine on seatud planeeringute juhtivspetsialisti, vallaarhitekti ja keskkonnaspetsialisti ülesandeks.

Lenna Hingla

planeeringute juhtivspetsialist
e-post: lenna.hingla@valga.ee
telefon: 5860 1234

Jiri Tintera

vallaarhitekt
e-post: jiri.tintera@valga.ee
telefon: 5683 1218

Anni Teetsmann

keskkonnaspetsialist
e-post: anni.teetsmann@valga.ee
telefon: 5860 1328

Planeeringu ja planeeringuga seotud teiste dokumentide läbivaatamisega, esitatud ettepanekute ja arvamuste analüüsimisega ja seisukoha võtmisega tegeleb Valga Vallavalitsuse planeeringute komisjon. Planeeringute komisjon on moodustatud Valga Vallavalitsuse 03.10.2018. korraldusega nr 355 ja töötab järgmises koosseisus:

- asevallavanem Viktor Mägi,
- asevallavanem Enno Kase,
- ehitus- ja planeerimisteenistuse juhataja Urmas Möldre,
- ehitus- ja planeerimisteenistuse planeeringute juhtivspetsialist Lenna Hingla,
- ehitus- ja planeerimisteenistuse vallaarhitekt Jiri Tintera,
- ehitus- ja planeerimisteenistuse keskkonnaspetsialist Anni Teetsmann,
- ehitus- ja planeerimisteenistuse valladisainer Raivo Behrsin,

- ehitus- ja planeerimisteenistuse maakorraldaja Mario Pinka,
- vallahoolduse teenistuse juhataja Arno Uprus,
- vallahoolduse teenistuse haljastuspetsialist Anne Vaigre,
- Valga Vallavolikogu poolt määratud liige Ilmar Tõlner.

Planeeringute komisjoni töösse kaasatakse valdkondlike otsuste tegemiseks ka teiste valdkondade spetsialiste, et kuulata ära nende seisukohad, ettepanekud ja tähelepanekud.

4.2. Eeldatav ajakava

Üldplaneeringu orienteeruva ajakava koostamise aluseks on planeerimisseadus, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus¹ ning haldusmenetluse seadus. Esitatud ajakava on esialgne ja selles võib ette tulla ajalisi nihkumisi. KSH läbiviimise ajakava on sõltuvuses planeeringu menetluse ja ajakavaga. Ajakava muutumist mõjutavad menetlustoimingute kestvus, sh ettepanekute ja arvamuste hulk ning eesmärkide ja ülesannete lahendamise keerukus, samuti määratud asjaolud, mida lähteseisukohtade koostamise hetkel ei ole võimalik ette näha. Välistatud ei ole ka mõne menetlusetapi lühema ajaline läbimine. Üldplaneeringut koostades tuleb aega kasutada ökonoomselt. Üldplaneeringu koostamine on algatamisest kuni kehtestamiseni planeeritud kolmele aastale. Tabelis 5 on ajakava esitletud graafiliselt.

Tabel 5. Valga valla üldplaneeringu ja KSH koostamise esialgne ajakava.

PEAMISED ETAPID	2018				2019				2020				2021			
	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Algatamine																
Lähteandmete kogumine, analüüside koostamine/tellimine																
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamine																
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse eelnõu avalikustamine, koostöö tegijatelt ja kaasatavatelt isikutelt ettepanekute küsimine																
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse täpsustamine ja avalikustamine																
Planeeringute komisjoni ja temarühmade koosolekud																
ÜP ja KSH aruande eelnõu koostamine ja täiendamine																
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalikustamine ja avalike arutelude korraldamine																
ÜP ja KSH aruande eelnõude kooskõlastamine ja arvamuste																
ÜP ja KSH aruande vastuvõtmine																
ÜP avalikustamine ja avaliku arutelu korraldamine																
ÜP heakskiitmine																
Kehtestamine																

Sama ajakava on tabelis 6 välja toodud detailsemalt koos menetlustoimingute esialgsete aegade ja täitjatega.

Tabel 6. Valga valla üldplaneeringu ja KSH menetluse läbiviimine ja toimingute täitjad.

Tegevus	Aeg või periood	Täitja
ÜP ja KSH koostamise algatamine	28.10.2018	Valga Vallavolikogu
Algatamisest teatamine	hiljemalt 28.11.2018	Ehitus- ja planeerimisteenistus
ÜP lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus		
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamine	oktoober 2018 – jaanuar 2019	Ehitus- ja planeerimisteenistus
Ettepanekute küsimine koostöö tegijatelt ja kaasatutelt ning dokumendi täpsustamine	november 2018 – märts 2019	Valga Vallavalitsus
ÜP lähteseisukohtade avalikustamine, piirkondlikud arutelud	november 2018 – veebruar 2019	Ehitus- ja planeerimisteenistus, piirkondlikud teeninduspunktid
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse läbivaatamine	märts 2019	Valga Vallavolikogu

ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse avalikustamine koos esitatud ettepanekutega	aprill 2019	Ehitus- ja planeerimisteenistus
ÜP ja KSH		
KSH aruande koostaja välja selgitamine	veebruar – aprill 2019	Ehitus- ja planeerimisteenistus
ÜP eelnõu koostamine	aprill – oktoober 2019	Valga Vallavalitsus, ehitus- ja planeerimisteenistus
KSH aruande koostamine	aprill – oktoober 2019	KSH aruande koostaja
ÜP eelnõu ja KSH aruande eelnõu tutvustamine Valga Vallavolikogule	oktoober 2019	Valga Vallavalitsus
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	oktoober 2019 – märts 2020	Ehitus- ja planeerimisteenistus
Avalikud arutelud	veebruar – märts 2020	Ehitus- ja planeerimisteenistus
ÜP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamine ja arvamuste küsimine	veebruar – juuli 2020	Valga Vallavalitsus
ÜP ja KSH täiendamine	juuli – september 2020	Ehitus- ja planeerimisteenistus
ÜP ja KSH aruande vastuvõtmine	Oktoober 2020	Valga Vallavolikogu
ÜP avalik väljapanek	november 2020 – veebruar 2021	Ehitus- ja planeerimisteenistus
ÜP avaliku arutelu korraldamine	veebruar 2021	Ehitus- ja planeerimisteenistus
ÜP heakskiitmiseks esitamine	aprill – juuli 2021	Valga Vallavalitsus
ÜP kehtestamine	september 2021	Valga Vallavolikogu
Kehtestamisest teatamine	oktoober 2021	Ehitus- ja planeerimisteenistus

4.3. Koostöö ja kaasamine

Planeerimismenetlus on avalik. Planeerimisseaduse § 9 kohaselt tuleb planeerimisalase tegevuse korraldajal avalikkust planeerimismenetlusest arusaadavalt teavitada, menetlusse piisavalt kaasata ning korraldada planeeringu koostamise käigus planeeringu tutvustamiseks avalikke väljapanekuid ja avalikke arutelusid. Üldplaneeringuga seonduvat teavet tuleb järjepidevalt kajastada Valga valla veebilehe Valga valla koostatava üldplaneeringu teemalehel. Ajalehtedes Lõuna-Eesti Postimees ja Valga Teataja ning Valga valla kodulehe uudiste rubriigis kajastatakse Valga valla üldplaneeringu avalikustamise ja avaliku arutelu, kui ka menetlusega seotud toimingute teated. Üldplaneeringu visualiseerimiseks ja materjalide avalikustamiseks kasutatakse ka ArcGIS Online rakendust.

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 17.12.2015. a määrusest nr 133 Planeeringute kooskõlastamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb, ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsustega. Samuti kaasatakse üldplaneeringu koostamisse isikuid, kelle huve planeering võib puudutada või on avaldanud soovi olla kaasatud. Tabelis 7 on välja toodud esialgsed isikud ja asutused, kes kaasatakse koheselt menetlusse. Tabelit täiendatakse menetluse jooksul.

Tabel 7. Üldplaneeringu ja KSH menetlusse kaasatavad osapooled.

Asutus/ isik	Kontaktandmed	Kaasamise põhjendus
Asutused		
Kaitseministeerium	kantselei@kaitseministeerium.ee	Planeeringualal asuvad riigikaitse ehitised ja nende piiranguvööndid
Keskkonnaamet	info@keskkonnaamet.ee	Planeeringu käigus viiakse läbi KSH, planeeringualal asuvad kaitsealad, hoiualad, püsilupaigad, kaitstava looduse üksikobjektid ja nende kaitsevööndid
Keskkonnaministeerium (esitanud volitatud asutused, keda kaasata enda asemel menetlusse)	keskkonnaministeerium@envir.ee	Planeeringualal asuvad keskkonnaregistri nimistus olevad maardlad

Lennuamet	ecaa@ecaa.ee	Planeeringuga kavandatakse kopteriväljaku rajamist
Maa-amet	maaamet@maaamet.ee	Planeeringualal asub maareformiseaduse § 31 lõikes 2 sätestatud maaüksuseid (reformimata riigimaa)
Maaeluministeerium	info@agri.ee	Planeeringualal asuvad väärtuslikud põllumaad, planeeringuga soovitakse tagamine põllumajandustootmise jätkusuutlikust
Maanteeamet	maantee@mnt.ee	Planeering käsitleb riigitee rajamist, planeeringualal asuvad riigiteed ja planeering hõlmab tegevusi riigitee kaitsevööndis
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	info@mkm.ee	Planeeringualal asub avalik raudtee
Muinsuskaitseamet	info@muinsuskaitseamet.ee	Planeeringualal asub muinsuskaitseala, kinnismälestised ja nende kaitsevööndid
Politsei- ja Piirivalveamet	louna@politsei.ee	Planeeringuala külgneb Eesti Vabariigi välispiiriga ja planeeringuga kavandatakse vallasiseses Valga linna ja Läti Vabariigis asuva naaberlinna Valka linnaga ühise linnaruumi põhimõtete määramist. Planeeritavad tegevused võivad avaldada mõju riigipiiri valvamisele võiseire- ja valvetechnikale
Põllumajandusameti Valga keskus	valga@pma.agri.ee	Planeeringualal asuvad maaparandussüsteemid, tagada maaparandussüsteemide nõuetekohane toimimine, riikliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaade üle arvestuse pidamine
Põllumajandusuuringute Keskus	info@pmk.agri.ee	Põllumajandusmaa massiivide ruumiandmed ja riikliku tähtsusega väärtuslikud põllumajandusmaad
Päästeamet (Lõuna päästekomando)	louna@rescue.ee	Planeeringualal asuvad ohtlikud või suurõnnetuse ohuga ettevõtted ja planeering käsitleb tuleohutusnõudeid
Rahandusministeerium (riigihalduseminister)	info@rahandusministeerium.ee	Planeerimisvaldkonna eest vastutav minister
Tehnilise Järelevalve Amet	info@tja.ee	Planeeringualal asuvad raudteerajatised ja raudtee kaitsevöönd
Terviseamet	kesk@terviseamet.ee	Planeeringuga käsitletakse müra ja vibratsiooni küsimusi
Veterinaar- ja Toiduamet	vet@vet.agri.ee	Taudistunud põllumajandusloomade matmispaikade valik
Naaber omavalitsused		
Antsla vald	vald@antsla.ee	Naaberomavalitsus
Otepää vald	vald@otepaa.ee	Naaberomavalitsus
Rõuge vald	vald@rauge.ee	Naaberomavalitsus
Tõrva vald	torva@torva.ee	Naaberomavalitsus
Valka kihelkond	novads@valka.lv	Naaberomavalitsus
Taristu valdajad		
AS Eesti Raudtee	raudtee@evr.ee	Raudteerajatised planeeringualal
AS Utilitas Eesti	info@utilitas.ee	Soojamajandus ja kaugküttetaristu planeeringualal

AS Valga Vesi	valgavesi@valgavesi.ee	Vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine ning taristu valdamine planeeringualal
Eesti Lairiba Arenduse SA	info@elasa.ee	Sidepaigaldised planeeringualal
Elektrilevi OÜ	elektrilevi@elektrilevi.ee	Elektripaigaldised planeeringualal
Elering AS	info@elering.ee	Elektripaigaldised planeeringualal
Elisa Eesti AS	elisa@elisa.ee	Sidepaigaldised planeeringualal
JetGas OÜ	info@jetgas.ee	Gaasipaigaldiste arendus planeeringualal
Tele2 Eesti AS	tele2@tele2.ee	Sidepaigaldised planeeringualal
Telia Eesti AS	info@telia.ee	Sidepaigaldised planeeringualal
MTÜd, seltsid, olulisemad kohalikud ettevõtted ja isikud jt		
Angelina Loomus		Kohalik elu-olu
Armin Aramaa	arminaramaa@windowslive.com	Kohalik elu-olu
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	info@eko.org.ee	Keskkonnakaitse tagamine avalikes huvides
Jan Solbaja	jansolbaja@gmail.com	Kohalik elu-olu
Karula rahvuspargi kogukond	Lilian Freiberg Lilian.Freiberg@keskkonnaamet.ee 5172646	Kohalik elu-olu
MTÜ Eesti Erametsaliit	erametsaliit@erametsaliit.ee	Metsa majandamine planeeringualal
MTÜ Epre Arendus	Kalmer Sarv kalmersa@gmail.com 5145441	Kohalik elu-olu
MTÜ Karula Muinsuskaitse Selts	Vaike Puudersell vaike.puudersell@mail.com 5216386	Kohalik elu-olu
MTÜ Sooru Arendus	Veiko Ardel ardelveiko@gmail.com 5162060	Kohalik elu-olu
MTÜ Stuudio Tiina	Tiina Saarman tiina505@gmail.com 5163543	Kohalik elu-olu
MTÜ Taheva Valla Külade Selts	Monika Rogenbaum monika.rogenbaum@eesti.ee 5182380	Kohalik elu-olu
Valga Avatud Noortekeskus	Maarja Mägi valgaank@gmail.com 53327629	Kohalik elu-olu
MTÜ Valgamaa Puuetega Inimeste Koda	Marika Ein valgakoda@gmail.com 55544371	Kohalik elu-olu
MTÜ Valgamaa Äriklubi	Hans Heinjärv hans.heinjarv@pindi.ee 580812	Kohalik elu-olu
OÜ Rohepõllu	jansolbaja@gmail.com	Kohalik elu-olu
Riigimetsa Majandamise Keskus	rmk@rmk.ee	Metsa majandamine planeeringualal
Siiri Reiljan	siiri.reiljan@volikogu.valga.ee	Kohalik elu-olu

4.4. Seosed asjakohaste dokumentidega

Üldplaneeringu koostamisel võetakse aluseks asjakohased planeeringud ja arengudokumentid ning asjakohased õigusaktid. Üldplaneeringu koostamisega paralleelselt viiakse läbi KSH, mille tulemused kajastuvad üldplaneeringu lahenduses.

Loetelu peamistest strateegilistest arengudokumentidest, millega üldplaneeringu koostamisel arvestatakse:

- Üleriigiline planeering Eesti 2030+,
- Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030,
- Valga maakonnaplaneering 2030+ ja planeeringuga seotud teemaplaneeringud,
- Valga maakonna arengustrateegia 2035+ ja Valga maakonna arengustrateegia 2019-2023,
- Valga valla arengukava ja eelarvestrateegia 2019-2023,
- Valga linna koostatav üldplaneering ja KSH,
- Valga valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2018-2029,
- Naaberomavalitsuste kehtivad ja koostamisel olevad üldplaneeringud ning arengukavad,
- Statistikaameti keskkonna, majanduse, rahvastiku ja sotsiaalelu puudutavad ning piirkonnaga seotud statistilised andmed (www.stat.ee).

4.5. Ülevaade üldplaneeringu koostamiseks vajalikest uuringutest

Üldplaneeringu koostamise raames koostatakse vajaliku taustinfo saamiseks uuringuid, analüüse ja eksperthinnanguid. Koostatud materjalid annavad sisendi ka KSH-le. Valga valla üldplaneeringu koostamise ettevalmistavas faasis on selgunud vajadus järgmiste uuringute järele:

- Valga valla ettevõtluskeskkonna analüüs
Koostada Valga valla ettevõtlusprofiil, milles tuginetakse Statistikaameti andmetele ja koostatud uuringutele. Ettevõtjate küsitlemine või ümarlaua läbiviimine, et kaardistada ettevõtjate ruumilisi arenguvajadusi. Ettepanekud ettevõtluskeskkonna arendamiseks vajalike arendamise põhimõtete määramiseks. Üldplaneeringuga määratavate ehitus- ja maakasutustingimuste väljatöötamine (põhineb ettevõtjate arenguvajadustel). Suurinvesteeringutega, suurõnnetuse ohuga ja ohtlike ettevõtete arengupotentsiaal Valga vallas ning asukohaettepanekud uusarenduseks.
- Valga linna välisõhu mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava koostamine
Mootorsõidukite liiklusest, raudteeliiklusest ning ettevõtluse tegevusest tuleneva müra kaardistamine (Millised on piirkondade praegused müratasemed?). Võimalusel tuua välja võrdlus varasemate uuringutega. Elanike, müratundlike hoonete ja piirkondade määratlemine. Müra vähendamise tegevuskava koostamine.
- Valga valla suvilapiirkondade elukeskkonna uuring
Kaardistada Tambre asum, Jaanikese küla, Raavitsa küla ja Tõlliste küla suvilapiirkondade hoonete kasutus (aiamaja, hooajalise kasutusega kodu, aastaringselt kasutatav kodu). Tuua välja piirkondade puudused, mis piiravad elanikel vara kasutamist neile soovitus eesmärgil (aiamajana, hooajalise kasutusega koduna, aastaringseks elamiseks kasutatava koduna). Saada vastus küsimusele, millist elukeskkonda piirkonna kasutajad ise soovivad ja millised lahendused aitavad elukeskkonda parandada, sealjuures tuleb välja tuua koormus looduskeskkonnale. Koostada suvilapiirkondadele 2-3 arengustsenaariumit.
- Valga valla miljööväärtuslike alade analüüs
Miljööväärtuslike hoonestusalade, hooneteta kultuurmaastike (väärtuslike maatike), väärtuslike üksikobjektide inventeerimine (loendi koostamine, kirjeldamine, põhjendus/väärtus ja hinnang). Ettepanekud kaitse- ja kasutustingimuste määramiseks.
- Valga valla väärtuste ja kitsaskohtade kaardistamine ja analüüs
Valga valla elanike arvamus piirkondade/asustusüksuste väärtuste ja argiruumis tähelepanu vajavate kitsaskohtade kohta. Väärtused on looduslikud, kultuurilised, majanduslikud või sotsiaalsed nähtused, objektid ja alad, mida kohalik kogukond ise väärtuslikuks peab ja väärtusena

määratleb. Andmeid kogutakse avalikel aruteludel, kogukondlikel kohtumistel ning ArcGIS Online veebikaardi ja rakenduse abil.

- Valga valla elamumajanduse analüüs energiatõhususe meetmete määramiseks
Analüüsida Valga linna ja Valga valla suuremate keskuste kortermajade energiatarvet. Selgitada välja kortermajade jätkusuutlikus. Töötada välja meetmed elamumajanduse jätkusuutlikuseks ning määrata selleks tingimused.

Täiendavate uuringute vajadust hinnatakse üldplaneeringu ja KSH koostamise käigus.

Valga valla üldplaneeringu koostamisel arvestatakse järgnevate Valga linna üldplaneeringu käigus koostatud ja uuringutega.

- Valga linna ettevõtlusuuring 2016 (koostaja Valga Linnavalitsus, 2016),
- Valga kesklinna elanike küsitlus (koostaja OÜ Hendrikson & Ko, 2016),
- Valga liikuvusuuring (koostaja OÜ Hendrikson & Ko, 2017),
- Ühistranspordi uuring Valga piirkonnas (koostaja Stratum OÜ, 2017),
- Valga kesklinna parkimisuuring ja parkimisanalüüs (koostaja Liikluslahendus OÜ, 2011),
- Ettepanekud Valga linna liikluskorralduse korrigeerimiseks (koostaja Liiklusbüroo OÜ, 2009),
- Valga linna tajukaardi täitmine (koostaja Valga Linnavalitsus, 2016),
- Valga-Valka ettevõtluskeskkonna ja piiriülese tööjõuliikumise uuring (koostaja Civitta Eesti AS, 2018),
- Valga linna üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimused (koostaja Kristo Kooskora, koostamisel).

4.6 Ametkondade ja kaasatute esialgsed seisukohad ja ettepanekud üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamiseks

Valga valla üldplaneeringu ja KSH (sh lähteseisukohtade ja KSH VTK) koostamiseks on ametkonnad ja kaasatud isikud esitanud järgmised ettepanekud:

- Kaitseministeerium (16.11.2018 nr 9-1.3/424-10, 03.01.2019 nr 9-1.3/4789-4),
- Keskkonnaamet (09.11.2018 nr 9-1.3/4294-6, 06.06.2018 nr 11-1/2613, 02.11.2018 nr 11-1/4413-1),
- Keskkonnaministeerium (02.11.2018 nr 9-1.3/4249-3),
- Lennuamet (13.11.2018 nr 9-1.3/4294-8, 17.12.2019 nr 9-1.3/4789-3),
- Maa-amet (26.10.2018 nr 9-1.3/4294-1, 15.12.2018 nr 9-1.3/4789-2),
- Maaeluministeerium (06.11.2018 nr 9-1.3/4294-4, 11.12.2018 nr 9-1.3/4789-1),
- Maanteeamet (14.11.2018 nr 9-1.3/294-9, 21.01.2019 nr 9-1.3/4789-5),
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (30.01.2019 nr 9-1.3/4789-8),
- Muinsuskaitseamet (01.02.2019 nr 9-1.3/4789-9),
- Politsei- ja Piirivalveamet (01.02.2019 nr 9-1.3/4789-10),
- Päästeamet (13.11.2018 nr 9-1.3/4294-7, 16.11.2018 nr 9-1.3/4294-11),
- Rahandusministeerium (25.01.2019 nr 9-1.3/4789-6),
- Tehnilise Järelevalve Amet (31.10.2018 nr 9-1.3/4249-2, 17.12.2018 nr 9-1.3/4294-12),
- Terviseamet (07.11.2018 nr 9-1.3/4294-5),
- Veterinaar- ja Toiduamet (17.07.2018 nr 9-1.3/3098, 28.01.2019 nr 9-1.3/4789-7),
- Valka Kihelkonna Duuma (12.11.2018 nr 9-1.3/4316-1),
- AS Eesti Raudtee (05.02.2019 nr 9-1.3/4791-1),

- Elering AS (08.11.2018 nr 9-1.3/4319-1),
- Armin Aramaa (22.11.2018 nr 9-1.3/4751, 22.01.2019 nr 9-1.3/4793-2),
- Angelina Loomus (04.12. 018 nr 9-1.3/4923, 13.12.2018 nr 9-1.3/493-1, 15.02.2019 nr 9-1.3/4923-3),
- MTÜ Eesti Erametsaliit (27.09.2018 nr 9-1.3/4028, 02.02.2019 nr 9-1.3/4789-11),
- Riigimetsa Majandamise Keskus (11.12.2018 nr 9-1.3/473-1),
- OÜ Rohepõllu (31.01.2019 nr 9-1.3/4793-3).

Ametkondade ja kaasatud isikute ettepanekute ja seisukohtade kokkuvõtte on esitatud lisas 1. Kokkuvõtte tabelisse on kantud Valga Vallavalitsuse esmane tagasiside seisukohtade ja ettepanekute kohta. Lõplik seisukoht võetakse üldplaneeringu koostamise käigus ja koostöös ametkonna või kaasatuga.

Valga valla üldplaneeringu koostamisel võetakse arvesse vallasisesse linna üldplaneeringu osa koostamisel ka ametkondade ja kaasatud isikute seisukohad, mis esitati Valga linna üldplaneeringu koostamiseks (dokumendid on koondatud lisasse 2):

- AS Eesti Raudtee (28.06.2016 nr 9-1.3/1600-1, 18.10.2016 nr 1600-2),
- Elektrilevi OÜ (24.10.2016 nr 9-1.3/2651-12, 26.03.2018 nr 9-1.3/1073-1).
- Elering AS (27.09.2016 nr 9-1.3/2651-1),
- Kaitseministeerium (16.06.2016 nr 9-1.3/1565-1, 24.10.2016 nr 9-1.3/2651-11),
- Keskkonnaamet (12.10.2016 nr 9-1.3/2651-5),
- Keskkonnaministeerium (13.10.2016 nr 9-1.3/2651-7),
- Lennuamet (29.09.2016 nr 9-1.3/2651-2),
- Maanteeamet (27.06.2016 nr 9-1.3/1570-1, 14.10.2016 nr 9-1.3/2651-8, 29.03.2018 nr 9-1.3/1040-1),
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (18.10.2016 nr 9-1.3/2651-10),
- Muinsuskaitseamet (12.10.2016 nr 9-1.3/2651-6),
- Politsei- ja Piirivalveamet (27.06.2016 nr 9-1.3/1569-1),
- Põllumajandusamet (18.10.2016 nr 9-1.3/2651-9),
- Päästeamet (25.07.2016 nr 9-1.3/1568-1),
- Tehnilise Järelevalve Amet (29.06.2016 nr 9-1.3/1852-1, 04.10.2016 nr 9-1.3/2651-4),
- Valga Maavalitsus (04.10.2016 nr 9-1.3/2651-3),

Üldplaneeringu koostamiseks, sh Valga linna üldplaneeringu koostamiseks esitatud seisukohtade ja ettepanekute osas võtab Valga Vallavalitsus seisukoha koostamise käigus. Esmane tagasiside on antud Valga linna üldplaneeringu menetluse käigus ametkondadele novembris 2016 ([koondtabel](#)). Üldplaneeringut koostades kaalutakse esitatud seisukohtade ja ettepanekute asjakohasust ja kohapõhist rakendamise võimalust. Ettepanekutele, mis ei toeta valla ja vallasisesse linna ruumilist arengut, antakse vastuseisukohad ning koostöö käigus lepatakse kokku parim lahendus.

Lisa 1. Ametkondade ja teiste kaasatute ettepanekud Valga valla
üldplaneeringu koostamiseks (koondtabel)

Lisa 2. Ametkondade seisukohad Valga linna üldplaneeringu koostamiseks